

Za navadno leto 2025

Zbral in priredil: Mag. Dušan Kaplan

Oblikovanje: SMGŠ
Tisk: Srednja medijska in grafična šola Ljubljana
Naklada: 150 izvodov
Izdajo 'Vremenske pratike' je finančno omogočila Občina Bloke.
Zanjo: Župan Jože Doles.
Nekaj sredstev je prispevalo tudi podjetje Fragmat z Blok.
Vsem iskrena hvala.
Na Blokah, decembra 2024.

Pozornost do soljudi je najredkejša in najčistejša oblika radodarnosti!

Simone Weil

Nekaj besed za začetek

Že kar nekaj let sem zbiram nekatere vremenske dogodke. Pri tem so mi v veliko pomoč sosedje, prijatelji in znanci. Vsi v skrbeh, kaj bo z našim lepim, modrim planetom, Zemljo, če ne bomo ustavili nekaterih ljudi, samodržcev, ki menijo, da imajo polno pravico bogateti, uživati vse dobrine tega sveta zato, ker so pač nekaj več od nas. Nekje sem prebral tole lepo misel:

Veste! ni problem tega sveta, kako nahraniti lačne, ampak, kako nasititi bogate.

Za hip sem obstal. Recite, prosim, če ni res, kar piše v tej misli.

Kolikokrat v zgodovini se je že zgodila nekaj podobnega pa se človeštvo ni naučilo nič. Danes ni nič drugače. Iz besednjaka politike, gospodarstva, celo iz besednjaka nekaterih poklicev, ki so zapriseženi človekoljubju, veje ven zavist, pohlep, oholost, prevzetnost, zaničevanje drugih, grožnje, ...

Kako najti ven iz tega labirinta samih negativnosti, je veliko vprašanje za celotno človeštvo, za ONZ, za vse državnike sveta, za vsakega izmed nas.

Pogrešam modre ljudi, ki so nekoč vodili narode: Churchill, Nehru, Kennedy, Tito, De Gaule, Kreiski, Brandt, Pertini, Gorbačov, ...

Volitve nam dajejo moč, da poiščemo modre, preudarne ljudi in jim damo mandat za modro vodenje. Ne izpustimo te priložnosti.

Ob vsem tem dogajanju rad pobegnem v svet mojega dedka Matije. Tudi on je imel kar precej skrbi, vendar jih je znal rešiti preprosto, z nasmehom in dobro voljo. In zdravo kmečko pametjo. Preživeti družino!? Devet otrok mu je povila babica Marija. Ohraniti domačijo, posest, se poskusiti izogniti čerem dnevnih težav, ...na videz enostavna stvar, ampak! Tudi njemu je bilo težko. Dve svetovni vojni je preživel, dve grozljivi preizkušnji. Preživel jih je z njegovim, zanj značilnim nasmehom, dobro voljo in - modrostjo. Pri njem sem zvedel večino modrosti o življenju, ljudeh, življenjskih preizkušnjah, in... o vremenu.

To, o vremenu se sliši malo čudno, kaj? Mnogim dnevnim težavam se je znal izogniti, na vreme pa ni mogel kaj dosti vplivati. Z vso svojo kmečko pametjo je poskušal najti tako pot, da mu je tudi **vreme služilo in je letina uspela**. Zime se po dobri letini nismo bali. Veselili smo se pomladi in poletja. In jeseni! **Jesen** je ta lepi letni čas, ko pride 'leto' **pridnim darove dajat'**. Takrat je bilo doma najlepše. Vsega je bilo dovolj. Kruha, sadja, mošta, poljščin, ... Ta mali svet, njegova kmetija, njegovo življenje z babico, kupom otrok, skrbmi, letino, vremenom, ... To je bil njegov svet, njegovo leto. To je bilo vse, kar je imel in - bil je srečen. Z njim pa vsi mi skupaj.

Vendar! Kje pa je ta mali, srečni dedkov in naš svet? Na naši Zemlji, v osončju, v globinah Univerzuma.

Pokukajmo malo tja ven, v vesolje, ...in se zresnimo. Prav tukaj, v neskončnih globinah

Univerzuma, se skrivajo mnogi vzroki za dogajanje na zemlji.

Tudi vreme!

Ljubi bog, kako neskončno majhni smo ljudje.

Kako brezmejno majhni smo v teh prostranstvih Univerzuma!

Mlečna cesta - velikansko ognjeno kolo.

Rimska cesta/Mlečna cesta, je galaksija v kateri se skriva naše osončje. Z malo truda, boste hitro našli, kje leži naše osončje.

Naše sonce z vsemi planeti vred, (glej sliko na naslednji stran), je na sliki galaksije Mlečne ceste mala pika oddaljena od njenega središča 26 000 svetlobnih let. (na konici puščice)

O našem soncu, planetih in drugih stvareh našega osončja ste lahko prebrali že v lanski pratiki (2024). Danes si oglejmo našo galaksijo Rimsko cesto/ Mlečno cesto.

Mlečna cesta

Za našo galaksijo običajno uporabljamo ime ' Mlečna cesta' (ang. Milky way). To ime izhaja iz grške mitologije. Po eni izmed zgodb v njej, je mlečna cesta nastala iz mleka Herine dojke, ki je brizgnilo po nebu... Morda? Le pri nas, v Sloveniji, se je prijelo ime Rimska cesta. Najbrž zato, ker je bila dobra cesta v rimskem obdobju speljana čez takrat neprehodno ljubljansko barje. Čezenj so jo odlično napeljali Rimljani. Torej njim v čast je to ime??!.

Na sliki desno žari vsa mogočna naša galaksija Mlečna cesta. Dr. Anna Nate iz observatorija v Jodrell Banku, se je na njej takole pošalila: *'V primeru, da ste se izgubili, je pred vami zemljevid, da boste našli pot domov. Vaš dom je tukaj.'*

Tule je še nekaj podatkov o Mlečni cesti.

To je ogromna plošča v obliki spirale, ki jo sestavlja okoli 100 milijard zvezd ter plini in prah. Naše sonce, s planeti vred,

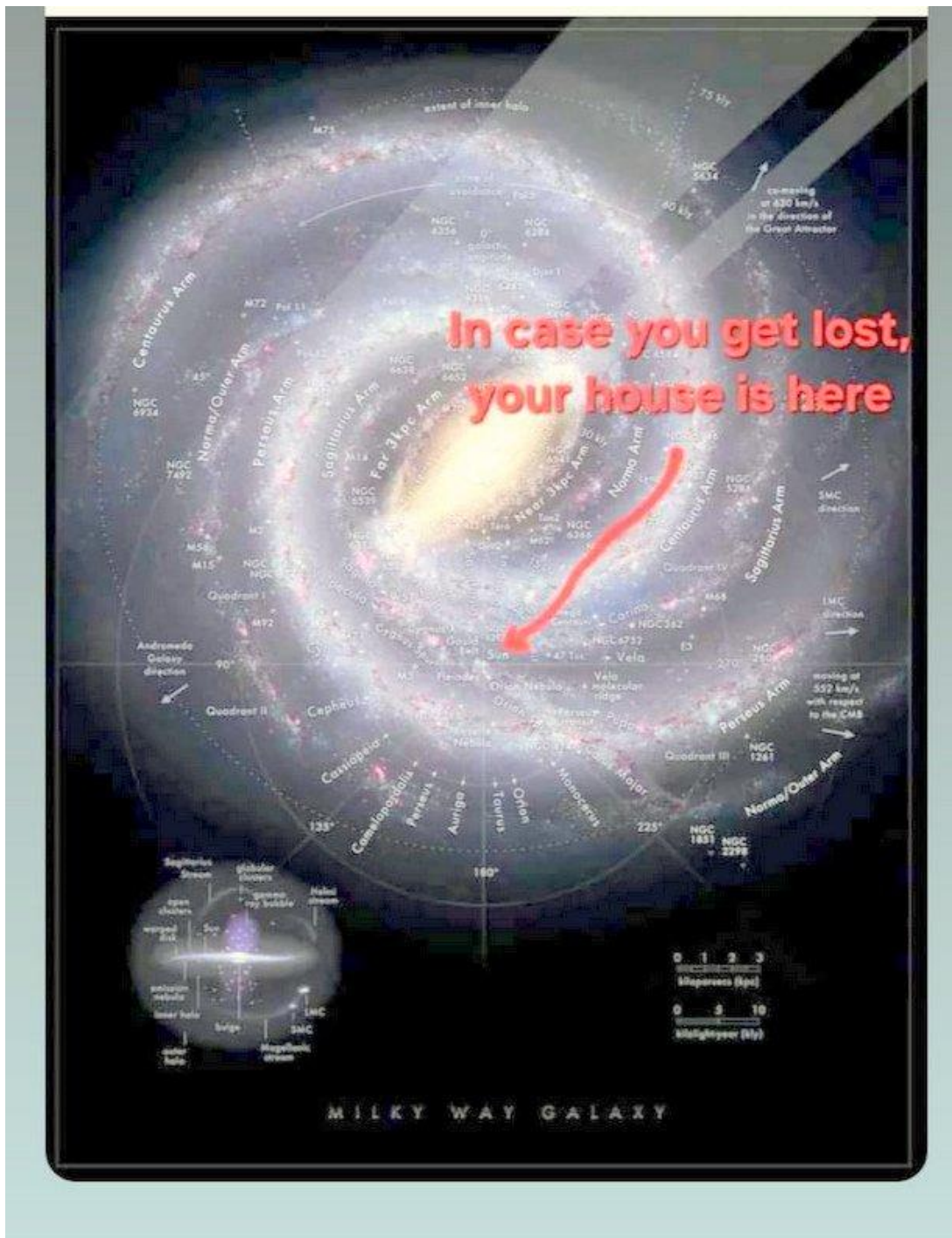
je samo ena izmed številnih zvezd in se nahaja približno 26 000 svetlobnih let od viharnega središča galaksije.

Slika na desni kaže Rimsko cesto od zgoraj.

Njen premer je okoli 100 000 svetlobnih let. V sredini je nekakšna prečka, ki jo ovija več spiralnih pramenov, rokavov. V sredini prečko ovija Normin rokav, pod njo je rokav Križ-Ščit, desno stran jo ovija Strelčev rokav (lat. Sagitarius), pod njim pa Perzejev rokav.

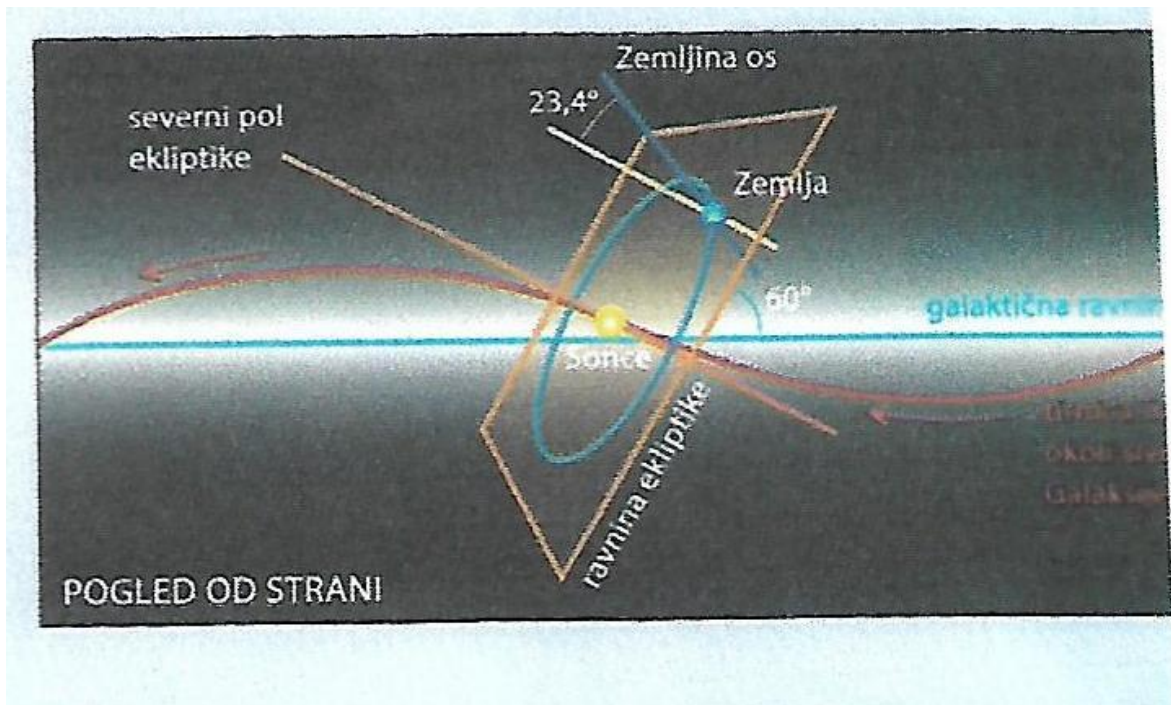
Slika na tej strani kaže pogled na Mlečno cesto 'od zgoraj'.

V levem kotu slike je upodobljen še pogled na našo galaksijo '*s strani*'.

In tod, na tem ognjenem obroču, med vsemi tremi naštetimi prameni, rokavi, tiči naše osončje, kot skromna svetla točka (glej puščico).

Na naslednji sliki je pogled '*s strani*', narisan še grafično, za lažje razumevanje. Naše osončje kroži po ravnini, ki je na raven galaksije nagnjena za približno 60 stopinj. Za en obhod po tej ravnini potrebuje 28 000 let.

Kljub izredno svetlemu središču, ki ga vidimo na sliki pa se tam v prečki skriva črna luknja. Tako vsaj kažejo podatki zadnjih opazovanj.

Črna luknja, grozeča vesoljska črna pošast.

Črne luknje sodijo med najbolj neverjetne tvorbe v vesolju. O njih vemo malo. **Kako nastane črna luknja?**

Za vsako telo obstaja določen polmer do katerega ga moramo stisniti, da bi postalo črna luknja. Recimo! Naše sonce bi morali stisniti na premer okoli tri kilometre, da bi se to zgodilo. Taka strahotna sila, ki to lahko naredi, ne nastane kar tako. To zmorejo jedrski procesi, ki tečejo v notranjosti našega Sonca. Spremenili ga bodo v nevtronsko zvezdo in – morda v črno luknjo! Vendar šele čez dobre štiri milijarde let. O črni luknji vemo še to! Če je masa jedra rdeče nadorjakinje večja od mase jedra nevtronske zvezde, nastane ta čudna tvorba – črna luknja.

Zakaj je črna luknja pošast?

V svoji okolici upogiba prostor in čas ter vsrka vsako snov, ki ji pride preblizu. Zato astronomi črno luknjo v šali imenujejo tudi 'sesalnik za prah'. Njeni gravitacijski sili ne ubeži nič. No, morda včasih kakšen žarek svetlobe, ko ji le ubeži In brizgne

iz njenega središča v vesoljski prostor. Zakaj ? Še ne vemo točno.

Kot zanimivost morda še tole o Univerzumu.

Masa vseh zvezd, prahu in drugih sestavin vesolja znaša nekaj malega več kot 4 procente. Kaj je vseh ostalih 96 % pa danes še vedno ne vemo. Med znanstveniki se je tej neznani 'snovi' !!??, prijelo ime 'Temna snov'.

Zdaj pa je dovolj astronomije. Na vrsti sta - matematika! In fizika!

Prestopno leto! Letu 2024 smo dodali še en dan. Februarja. Ta mesec je tako imel 29 dni namesto 'običajnih' - 28. Dolžina **astronomskega leta**, to je čas v katerem Zemlja obkroži Sonce, presega običajnih 365 dni koledarskega leta za slabo četrtno dneva (0,2422 dneva). Ali drugače, za 5 ur 48 minut in 46,08 sekunde na povprečno leto.

Če bi tega ne vedeli in upoštevali, bi v nekaj sto letih praznovali novo leto jeseni. To 'napako' rešujemo v koledarju z dodajanjem enega dneva vsaka štiri leta. Običajno v februarju.

Vendar ! vseeno ne gre vse kar tako gladko. Upoštevati moramo še matematiko. Kaj ima matematika opraviti s prestopnimi leti? Kar nekaj. Poglejmo!

Leto 2000 bi moralo biti po vseh matematičnih pravilih prestopno, ker je deljivo s 4. Vendar pravilo deljivosti s 100, razveljavi prejšnje pravilo. To pravilo (deljivosti s sto) pa razveljavi še pravilo deljivosti s 400. Če to vse skupaj upoštevamo traja povprečno koledarsko leto 465,2425 dni, kar pomeni 25,92 sekunde več od astronomskega leta.

Žal tudi to ujemanje ni popolno, vendar nam navadnim ljudem zadostuje. Opaznejša napaka se bo pokazala šele v nekaj tisočletjih.

Prestopna sekunda! Kaj je pa spet to?

Spremenljivo trajanje astronomskega dneva, to je časa v katerem se Zemlja zavrti **okoli svoje osi** prinaša še eno '**matematično napako**'. Ujemanje dolžine astronomskega dneva in časa izmerjenega z atomskimi urami, namreč ni najbolj natančno. Vrtenje Zemlje v enem dnevu prehiteva 'pravilen' čas. Če bi ne odpravili te napake, bi se polnoč čez nekaj časa premaknila v jutro. Zato so fiziki uvedli tudi '**prestopno sekundo**', s katero astronomi sproti popravljajo dolžino dneva. Običajno ob obeh enakonočjih, marca in septembra. Prepričan sem, da na vaši uri tega popravka niste zaznali. Nič hudega. Človeška ura teče pač drugače.

Kdo je kriv? To, skoraj neopazno zmanjševanje kotne hitrosti vrtenja zemlje, ima več vzrokov.

Prvi vzrok sega kar 4,5 milijarde let nazaj v preteklost, ko je v Zemljo trčil planet v velikosti Marsa. Takoj po trčenju je dan na Zemlji trajal le okoli šest ur, Zemlja pa je dobila stalno spremljevalko – Luno. Ta vpliva na Zemljo s **plimovanjem**. Zaradi tega plimovanja se vsako leto podaljša dolžina dneva na Zemlji za približno 2,3 tisočinke sekunde.

Med vzroki spreminjanje hitrosti vrtenja Zemlje je tudi **tajanje ledu** na zemeljskih polih od zadnje ledene dobe sem, to je v zadnjih 20 000 letih. Pritisk na Zemljin plašč se je zmanjšal, kar je omogočilo ožjenje zemeljskega plašča proti osi vrtenja. To pa poveča hitrost vrtenja zemlje.

Med motnje sodijo tudi večji **potresi**. Recimo oni na Japonskem v kraju Fukušima. Ta potres je pospešil vrtenje zemlje za okoli 1,8 milijoninke sekunde. Podobno je leta 2004 potres v Indijskem oceanu povzročil cunami, ki je skrajšal dan za 2,68 milijoninke sekunde.

Poleg plimovanja in potresov, motijo vrtenje naše Zemlje še nekateri drugi vremenski pojavi. Za vse v tej pratiki, žal, nimamo prostora. Časovni drobcji so videti majhni, vendar v

desetletjih, stoletjih in tisočletju pa pokažejo občutno razliko. Ta je lahko tako velika, da bi jo prepoznali celo z našimi, človeškimi, čutili.

Kako merimo čas? Uvajanje prestopne sekunde je tesno povezano z določanjem velikosti **osnovne časovne enote - sekunde**.

Leta 1874 je bila **sekunda** določena kot 86 400 del povprečnega sončnega dne. Nekoč je bilo to dovolj, danes pa ne. Časovna enota ena sekunda je vezana na svetlobno hitrost v vakuumu, kjer se njena hitrost ne spreminja. Leta 1952 so tako astronomi določili, da je sekunda ustrezen del siderskega ali zvezdnega leta, ko se Sonce glede na oddaljene zvezde vrne v isto točko na nebu. To pa je natančno tedaj, ko se Zemlja enkrat zavrti okoli naše zvezde Sonca. Zato so vzeli za mero dolžino tropskega leta. To leto je štelo 31 556 925 975 sekund.

Leta 1956 so to dolžino ponovno popravili. Pa ne za dolgo!

Leta 1967 so se dogovorili, da je sekunda **9 192 631 770 - kratnik periode sevanja atoma Cezija 133**, v času, ki ustreza prehodu med dvema osnovnima stanjema tega kemijskega elementa, pri temperaturi absolutne ničle (0 Stopinj K), brez kakršnega koli vplivanja magnetnega polja.

Univerzalni čas (UT) zato merimo danes s pomočjo atomskih ur.

Sončev čas merimo na podlagi dejanske dolžine dneva, ki temelji na natančnih astronomskih meritvah. Pri teh meritvah se opiramo sevanje nekaterih **kvazarjev**, v globinah Univerzuma. Nanje se opremo, kot na nekakšne stalne, natančne 'svetilnike', kot 'stalne' točke za merjenje.

Kljub natančnim merjenjem prihaja do razlik pri obeh načinih merjenja. Po zadnjih merjenjih je tako dolžina astronomsko izmerjene sekunde za okoli dve tisočinki daljša od merjenja z atomsko uro!

Recite kar hočete! Ni in ni konca težav z matematiko.

Pa še tole o merjenju časa! Ko so Stephen Hawkinga* vprašali kaj je bilo pred 'prapokom', torej, pred nastankom Univerzuma, jim je takole odgovoril: »*Vprašanje je nesmiselno. Podobno je vprašanju, kaj je južno od južnega tečaja - saj ni pojmovanja časa na katerega bi se lahko naslonili. Pojem časa obstaja le znotraj našega vesolja.*« No! Pa smo tam! Kaj pa zdaj?

Če imamo težave z astronomijo in matematiko pa v vsakdanjem življenju teče čas vsakemu med nami po svoje. Se še spomnite, kako hitro je minila ura v veseli družbi ob pričakovanju novega leta, na rojstnem dnevu, ... In! Kako se je vlekla ura pri matematiki? Neskončno! Kajne? Vsako živo bitje seveda šteje in doživlja čas po svoje. Hvala bogu, da je tako, da ni vse matematika.

**Priporočam knjigo - Stephen Hawking: Kratki odgovori na temeljna vprašanja.*

Kaj pa o prihajajočem letu pravijo 'astrologi'?

Naše 'Horoskope' o letu 2025 boste našli vsakem časopisu.

Morda pa bo zato zanimivo prebrati še nekaj astroloških podatkov o prihajajočem letu iz Kitajske filozofije. Njihova razmišljanja o življenju, človeku in naravi so stara več tisoč let. Nič ne bo škodilo, če jih pogledamo. Znamenja njihovega horoskopa (12) so podobna našim, le lastnosti teh znamenj so vzeli po živalih iz njihovega sveta. Tudi njihovo leto ima dvanajst mesecev, tako kot naše leto. Poleg naravnih lastnosti posamezne živali, so jim dodali še lastnosti petih elementov, ki so lahko pozitivni ali negativni. Ti elementi so: zemlja, ogenj, les, kovina, voda. Vsako znamenje torej opiše osebo, dogodek, ... kar s tremi lastnostmi. In, seveda, časom v katerem se je rodil.

Kaj torej kaže kitajski horoskop za leto 2025?

Leto 2025 bo po kitajskem horoskopu v znamenju **kače** z elementom **les** - (les negativni).

Kača je znamenje filozofiranja in globokega razmišljanja. Je skrivnostna oseba, svetovljanska, čutna, prizanesljiva. Lahko je

pa tudi kruta, hladna in neusmiljena. Vendar. Če je imela dobro izobrazbo in je rasla v dobrem okolju, bo izjemno praktična. Kače so modre, raziskujejo globoke skrivnosti življenja, so pametne in ves čas dajejo vtis, da ne počnejo ničesar.

Vendar! Kače so neutrudno radovedne. Vedno dokončajo, česar se lotijo. Uživajo v prijateljskih in ljubezenskih odnosih. So strastne in zelo napete. Vse hočejo analizirati, preveriti. V poslih so uspešne na vseh področjih raziskav, znanosti in odkritij. So uspešne znanstvenice, filozofinje in predavateljice.

Lesena kača ima bujno domišljijo in ustvarjalno žilico. Ima čudovit čut za lepoto in popolnost. Pogosto, na prvi hip kaže kot, da je lena in se včasih težko brzda. Pa ni tako.

Zakaj praznujemo novo leto sredi zime?

Hja! Kot običajno zaradi političnega spletkarjenja. In to že v starem Rimu.

V starem Rimu so običajno praznovali novo leto spomladi, nekako v začetku marca. Prazniku so rekli **marčne ide**. Trajali so več dni, včasih cel mesec.

V času **marčnih id**, so opravili **tudi volitve** na pomembnejše položaje v rimski upravi. Seveda ni šlo brez političnih igric. Bil je nek nenavadno topel januar par let pred današnjim štetjem. Raznesla se je novica, da je že skoraj pomlad in, da je čas za volitve. Skupina pretkanih senatorjev, je izkoristila nepozornost drugih senatorjev in že v začetku januarja opravila volitve ter vsilila senatu prav svojega konzula. Volitve so potrdili. Tako je ta politična spletkastva predstavila začetek novega leta (in volitve) iz marca na začetek januarja. Kasneje so k novoletnim praznovanjem dodali še nekatere krščanske praznike, kot so božič, sv. Trije kralji, svečnica... in tako je ostalo do današnjih dni.

Kdaj praznujejo novo leto drugod po svetu!

Pravoslavni koledar:

Božič: ponedeljek, 6. 1. 2025.

Novo leto: ponedeljek 13. 1. 2025.

Budisti bodo letos praznovali leto 2568.

Po berberskem koledarju bo letos nastopilo leto 2974 .

Po koptski ortodoksni cerkvi bo novo leto 11. septembra štelo 1740 let.

Po armenskem koledarju bodo šteli leto 1473.

Po koledarju Nanakšahi, ki ga uporabljajo Sikhi v Indiji, bodo 14. marca praznovali začetek leta 555.

Po kitajskem koledarju, se bo novo leto začelo ob mlaju 29. januarja 2025 v znamenju kače, ki mu v letu 2024 vlada element les (-) z aspektom jang.

Poglejmo še nekaj znamenitih vremenskih dogodkov iz zgodovine.

Zima 442/443: Huda zima v zahodni Evropi. Sneg je ležal 6 mesecev.

Zima 1185/1186. Najtoplejša zima v Evropi. Že januarja so cvetela drevesa, februarja so bila jabolka velika kot lešniki. Trgatev je bila v začetku avgusta.

Zima 1407/1408: Ena najhujših zim v Evropi. Hud mraz je trajal je od 11. novembra do 27. januarja. Temza je poledenela. 28. februarja pa je močna odjuga povzročila velike poplave.

Zima 1419/1420: Zelo topla zima. 7. aprila so cvetele vrtnice, sredi aprila so bile zrele češnje in jagode. 8. junija pa je huda ohladitev povzročila pozebo.

1682 1. januarja Gorka zima, drevje poganja, narcise cvetijo, ...

1684 Strašno mrzla zima, kot jo nihče ne pomni. Mnogo potnikov so našli ob cestah mrtvih, mnogo živeža se je pokvarilo.

1704 Nenavadno suho leto. Vso ajdo je pobralo. Bilo je več procesij k sv. Krištofu in sv. Materi božji pri sv. Florjanu.

1717 Leto je bilo dobro, zdravo, letina srednja, vinska obilna.

Zima 1947/1948: Zelo topel januar s temperaturo + 20 st. C.

Zima 1967/1968: Najtoplejši božič doslej, +13,3 st. C.

Zima 2007/2008: Zelo suha in topla zima. V drugi polovici januarja in v februarju so bile temperature nad+10 st. C.

Zima 2012/2013: Dolga in snežena zima. Decembra je zapadlo do 70 cm snega, januarja do 120 cm, marca še dodatnih 15 do 35 cm.

Kako je danes z vremenom? Skrbi me. OZN je organizirala svetovno srečanje voditeljev sveta, v Azerbajdžanu, v njihovem glavnem mestu Bakuju, da bi se pogovorili o klimatskih spremembah, ki pestijo svet danes. Nekaj tega, smo skusili tudi v Sloveniji v velikih poplavah na Koroškem. Upam, da se bodo dogovorili o učinkovitih ukrepih, ki bodo ohranili ta svet takšnem, kot smo ga dobili iz rok naših dedov in ga prav takega izročili vnukom. Ta strah o uničenju pozna človeštvo že iz pradavnine. Takole so v davnem Babilonu opisovali. Kaj se lahko zgodi človeštvu, če ...? Tole je nekaj verzov iz 'Pesmi o stvarjenju sveta', o babilonskem bogu Marduku ljudeh, vremenu in življenju, ...

Šest dni in noči je vihralo,

Vesoljni potop z južnim vetrom je uničil deželo,

ko je sedmi dan nastal,

se je umirilo morje.

Bilo je tiho,

Prenehal je orkan,

Opazoval sem vesoljni potop,

Vreme je postalo mirno.

Če bi pred dnevi vprašali prebivalce mesta Valencie v Španiji, ki jo je opustošil orkan, bi se gotovo strinjali s prav takim opisom njihove nesreče.

Res mislimo, da ni treba nič narediti, da se kaj takega ne ponovi?

Poglejmo še nekaj koledarskih podatkov o letu 2025

Leto 2025 je navadno leto in ima 365 dni. Začne se v sredo, 1. januarja 2025 in konča v sredo, 31. decembra 2025.

Letni časi!

Pomlad: Pomladni ekvinokcij - enakonočje bo v četrtek, 20. marca ob 10. uri 01 minuta.

Poletje: Poletni solsticij bo v sobota, 21. junija ob 04. uri 42 minut.

Jesen: Jesenski ekvinokcij - enakonočje bo v ponedeljek, 22. septembra ob 20. uri 19 .minut.

Zima: Zimski solsticij bo v nedelja, 21. decembra ob 16. uri in 03 minute.

Poletni čas, ko premaknemo urne kazalce za eno uro nazaj, bo v noči na zadnjo nedeljo v marcu (30. marca).

Na srednjeevropski čas pa se vrnemo zadnjo nedeljo v oktobru (26. oktobra), ko vrnemo urne kazalce za eno uro nazaj v sončni čas.

Državni prazniki

Novo leto sreda 1. in četrtek 2. januar

Prešernov dan, kulturni praznik: sobota, 8. februar

Dan upora proti okupatorju: nedelja, 27. april

Praznik dela: četrtek, 1. maj in petek, 2. maj.

Dan državnosti: sreda, 25. junij

Dan reformacije: petek, 31. oktober

Dan spomina na mrtve: sobota, 1. november

Dan samostojnosti in enotnosti: petek, 26. december.

Državni prazniki, ki niso dela prosti

8. 6. rojstni dan Primoža Trubarja; 17. 8. združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom; 15. 9. vrnitev

Primorske k matični domovini; 25. 10. dan suverenosti; 23. 11. dan Rudolfa Maistra.

Nekateri tradicionalni prazniki

Svečnica: nedelja, 02. februar

Velika noč: nedelja 20. april

Velikonočni ponedeljek: 21. april

Vnebohod: četrtek, 29. maj

Binkošti: torek 8. junij

Sveto rešnje telo / Telovo: 19. junij

Veliki šmaren: petek, 15. avgust

Prva adventna nedelja, 30. november

Božič: četrtek, 25. december

Pa dodajmo še enega iz ljudske zakladnice!

Pust, torek 4. marca.

Pepelnica: sreda 5. marca

Sedaj pa, končno! Kar korajžno v novo leto 2025.

Mlaj, 30.12. 2024 nam bo prinesel hladno, lepo vreme. Od starega leta se bomo poslovili v torek, 31. decembra 2024 in v novo leto vstopili opolnoči v sredo, 1. januarja 2025.

V novo leto bomo vstopilo sredi zimskega obdobja. Zakaj? Saj se spomnite spletke iz rimskega obdobja, ki sem jo predstavil na začetku. Pri nas doma je bilo drugače! Vsako leto je bilo za mojega dedka sveto leto. Štirje letni časi, njegova babica in otroci, njiva, sadovnjak za hišo, log in gozd, to je bil njegov svet, njegovo leto, njegovo celo življenje. Nič drugega ni potreboval. Če mu je v tem svetu služilo še vreme je bilo vse v najlepšem redu. Danes skoraj ne poznamo takega mirnega, spokojnega življenja.

Pa, da ne bi mislili, da je bilo zanj vse samo nekakšna idila. Dve svetovni vojni je preživel *z modrostjo, 'ki ti jo da le njiva in pošteno delo'*, je vedno rekel. O tem letu, teh letnih časih, temu življenju, so z njim vred naši predniki menili takole.

Naši predniki so o letnih časih rekli tole!

Več je vredno eno poletje kot sto zim.

Februarja gre sonce z gora v dolino, novembra pa z ravnine v goro.

Jutranja mavrica lije, večerna zarja sije.

Ako se čuk spomladi večkrat oglasi, tudi dobra letina se zglasi.

Če dobi strd čebela, kmet dobro zrno pridela.

Kako kratka je noč ob svetem Vidu. (Letos v soboto, 15. junija)

O svetem Vidi se skozi noč vidi,

če se stegneš v dan dregneš,

če se skrčiš ob dan trčiš.

**Najdaljše noči so po sveti Luciji! (Letos v
petek, 13. decembra)**

Lucija krati dan, to ve vsak faran.

Pa še nekaj šaljivih iz ljudske zakladnice!

V hroščevem letu je veliko dežja.

Velike trave, malo sena.

Ako je dosti kač bo dobro leto.

*Sonce na mok (meglen zahod sonca), drugi dan cmok
(dež)*

*Na binkoštno nedeljo se moraš z roso umiti, da ne boš imel
lišajev po obrazu.*

Hude nevihte ne trajajo dolgo.

*Žareča zarja, naznanja piharja
(veter).*

O zimi pa so dejali

Če se polž globoko zakoplje, se huda zima prikoplje.

Kakor Jakob dopoldne vremen, tako bo pred božičem,

In kakor popoldne bo, tako na božični dan bo.

Kakor je Urša začela, tako bo cela jesen in zima pela.

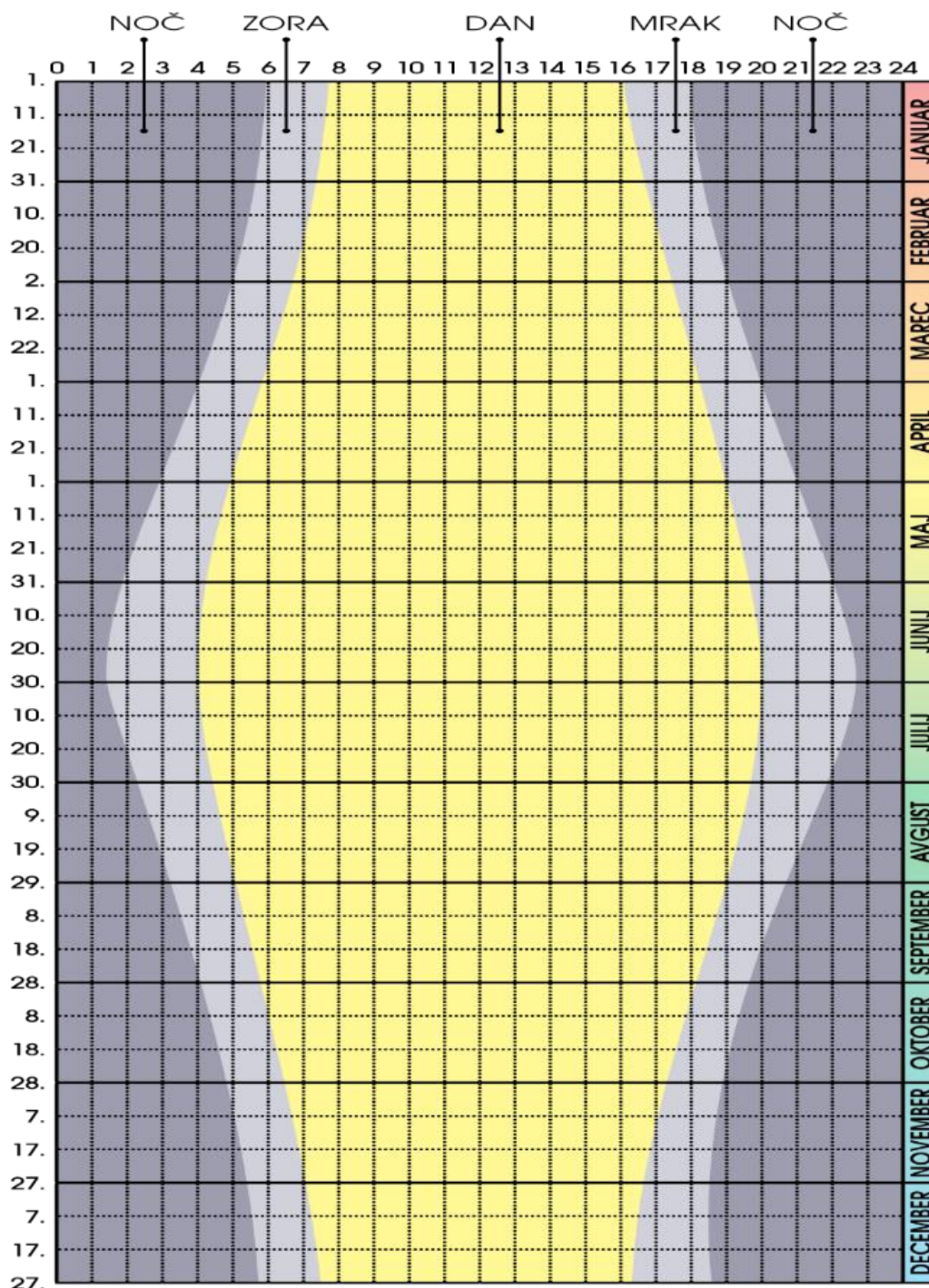
Kar boš delal na novega leta dan, delal boš cel let' in dan.

*Raje vidim svečana volka na polju kot v srajci moža za
steno.*

Če blizu debla list obleta, dobro nam letino obeta.

Kadar zgodaj listje odpade, sneg potem zgodaj zapade.

Kako pa se spreminja naš vsakdanji dan.

Na sliki je diagram dneva, z vsemi posameznimi obdobji. Noč, zora, svetli del dneva, mrak in noč. Diagram je prirejen po vzorcu, vzetem iz revije Naše nebo, ki ga vsako leto pripravi društvo DMFA, Fakultete za matematiko UL.

Vremenski obeti po dnevih za december 2024

Ljudske modrosti o zimi

- ▶ Če je prvi teden v adventu mraz, trajal bo ves zimski čas.
 - ▶ Če z rilcem ne rije, pa z repom opleta.
 - ▶ Zima je bela kot golob, pa volčjih zob.
- ▶ Zima in gospoda (oblast) nič ne podarita.
 - ▶ Zima, birič in smrt nič ne podarijo.
- ▶ Zimska odjuga in fantovska obljuba nič ne veljata.
 - ▶ Pozimi otrokom češnje obljubljam.
 - ▶ Zima rada z repom bije, če dolgo sonce sije.
- ▶ Kakršna **sapa** vleče na sveti večer, taka bo vlekla vse leto.
 - ▶ Če konec Grudna veter brije, hudo leto oznanjuje.

Lanska pratika (2023) je kazala takole vreme za zadnji zimski mesec leta 2024

DECEMBER - Gruden

Stara slovenska imena za december so: dvanajstnik, ranozimen, kolednjak, veliki božičnik, srežovec, grudnik, veliki božičnik.

Ime december izhaja iz latinske besede »decem« - deset, ker je bil to deseti mesec po rimskem koledarju.

- *Mlaj bo nastopil v nedeljal. decembra ob 07:21. uri.*

Vremenski obeti: Vetrovno vreme se nam obeta. Ob jugozahodniku lahko celo dežuje.

Sedaj pa pogledjmo, kaj pravita o snegu in letu dve pomembni zavetnici Barbara in Lucija.

4. december **Barbara**

Barbara napove, koliko bo snega v prihajajoči zimi.

Takole pravi Barbara:

- ▶ Če se vidi na Barbaro strnišče na njivi, se bo videlo celo zimo (ker bo malo snega).

Letošnji obeti za dobro smučarsko sezono so slabi.

- ☾ Prvi krajec bo nastopil vnedelja, 8. decembra ob 16:26 uri.

Vremenski obeti: Zapihal bo mrzel jugozahodni veter in prinesel slabo vreme.

To lahko obeta nestanovitno in mokro leto 2025.

Kaj pa Lucija pove?

13. december **Lucija**

- ▶ Lucija krati dan, to ve vsak faran.

Lucija Napoveduje povprečno vreme po mesecih in s tem tudi, kakšno bo vreme prihodnje leto.

- ▶ Dnevi od Lucije do božičnega dne (od 13. do 25. 12.) vreme vseh mesecev oznanijo.

○ Ščip bo nastopil v nedeljo 15. decembra ❄️ ob 10:001. uri.

Vremenski obeti: Mrzlo vreme, močan veter in kakšna snežinka vmes se obeta.

21. december **Tomaž**

- ▶ Ta dan sedi vsak mož doma, ne hodi dalje, kot se govno zvalja.

☾ Zadnji krajec bo nastopil v nedeljo 22. decembra ob 23:18. uri.

Vremenski obeti: Zadnji krajec bo prinesel lepo vreme. Zelo mrzlo bo in sonce bo lepo svetilo ves dan. Da bi le ostalo do božiča tako.

25. december *Božič*

Kaj nam po ljudskih izkušnjah obeta Božič za to zimo?

- ▶ *Kolikor bliže božič mlaja, toliko hujši mraz prihaja.*
- ▶ *Polna luna okrog božiča južno nam zima zapriča.*

Veter čez vse leto napove

- ▶ *Kakršna sapa vleče na sveti večer, taka bo vlekla vse leto.*

Mokro poletje bo

- ▶ *Če na božič dežuje, prihodnje leto moč oznanjuje.*

Božični dež, vzame rž.

Ivje, ledene sveče obetajo ...

- ▶ *Kolikor ivja se o božiču na vejah blesti, toliko sadja prihodnje leto dozori.*
- ▶ *Če o božiču led visi raz veje, velika noč se v soncu smeje.*

Zelen božič

- ▶ *O božiču zeleno, za veliko noč sneženo.*
- ▶ *O božiču za steno (zunaj na soncu), o veliki noči za pečjo.*
- ▶ *Sveti dan vetrovno, k leti sadja polno.*

26. december goduje Štefan.

- ▶ *Dež na Štefanje obeta le malo žita prihodnjega leta.*
- ▶ *Če na Štefana burja nori. Trta prihodnjič nič kaj ne obrodi.*

28. december –Tepežni dan – oblačen k letu boš kruha lačen.

31. december, Silvester.

- ▶ *Če Silvester piha, kiha, na novega leta dan pa se sonce nasmiha, se slaba trgatev obeta.*

In še ena hudomušna o življenju iz ljudske zakladnice

► *Dež in veter pred božičem koplje jamo rad mrličem.*

***Pa smo ga dočakali – Novo leto
2025.***

Kaj naj prinese?

Nekaj sreče, zdravje in dobre ljudi.

Vedno pa Mir vsem ljudem

Srečno Novo Leto 2025 Vam želim

Vabim Vas na potovanje po letu 2025

Januar 2025

Nekaj starih slovenskih imen zanj: prvnik, prosenec, zimec, snežnik, mali božičnjak, lednik. Danes ustaljeno ime januar je dobil po rimskem bogu Janusu, bogu vrat, bogu začetka in konca, označeval je prehod.

Zemlja je 3. januarja v najmanjši oddaljenosti od sonca. Hitrost 30,3 km/s. (Poglej efemeride za posamezno leto!). Dan traja 8 ur in 42 minut.

Sonce

1. Januarja vzide sonce ob 7uri 44 min. in zaide ob 16. uri in 27. minut.

30 januarja vzide ob 7:27. uri in zaide ob 17:04

Na nebu je v zgornji kulminaciji ozvezdje Bika, v spodnji kulminaciji pa so Mali medved, Zmaj in Herkul.

Kaj pa vreme za januar?

Takole ga je napovedovala lani Katarina (25. 11. 2024). Ta dan je bilo lepo vreme, toplo. Katarina pa po ljudski šegi pravi takole:

'Katarine dan ne laže, če po sebi Prosincu vreme kaže'.

Sveta Kata nam za januar napoveduje sicer zelo, zelo hladen, vendar sončen mesec. Tako napoved je sicer nekoliko poslabšal Gal

(15. 10), ki je bil moker z nevihtami. Vendar nanj ne dam kaj dosti.

Kaj pa o drugih vremenskih pojavih pravi ljudsko izročilo?

Recimo! Kaj bo z vetrovi januarja?

▶ *Če se grudna dosti bliska in grmi, drugo leto vetrov dosti buči.*

Kaj pa, če bodo viharji

▶ *Če ta mesec grmi, prihodnje leto viharje rodi.*

Dobro letino bomo imeli, če bo ...

▶ *Grudna mraz in sneg, žita dosti prek in prek.*

▶ *Če na zmrzlo zemljo sneg zapade, snopi bodo kakor klade.*

Prihodnje leto bo ...

▶ *Grudna suh veter piska, poleti po suhi pomladi suša pritiska.*

▶ *Kadar v adventu jug hladi, drugo leto dosti sadja rodi.*

▶ *Konec grudna huda zima, veter brije, hudo leto oznanjuje.*

Če bo mraz v januarju, to pomeni...

▶ *Če se zmrzlina grudna ne odtaja, prosinca še hujši mraz prihaja.*

▶ *Prvi teden v adventu huda zima, osem tednov ne odkima (do svečnice).*

▶ *Grom in blisk v zimskih kvatrih, huda zima bo pri vratih.*

Na Bloškem jezeru. Medved že smuča.

2. januar Makarij

Drugi dan po novem letu kaže na september, jesen

- ▶ *Kakršno bo na Makarija, takšno bo na kimavca.*
- ▶ *Makarij jasen ali meglen, naznanja prav takšno jesen.*

☾ Prvi krajec bo nastopil 7. jan. ob 00.56. uri v znamenju Rib.

Vremenski obeti: Še naprej se nam obeta zelo, zelo mrzlo zimsko vreme. Sonce bo kar prijetno svetilo, vendar mraza ne ob odgnalo.

Ponedeljek, **6. januar sv. Trije kralji** ❄️

Obeti dolge zime in vinska letina

- ▶ *Če bo na Tri kralje jasno, so vse leto prazne jasli.*
- ▶ *Če na Tri kralje jasen dan bo, za dolgo zimo hrani seno.*
- ▶ *Če so na Tri kralje jam'ce polne vode, bomo imeli jeseni polne sode.*

O sv. treh kraljih doseže zima svoj vrhunec. Od slej zložno popušča. Skoraj neopazno postaja vedno topleje, vse dokler Matija (24. 2.) ne razbije še zadnji led. 'Daj bog, da bi res bilo tako', je zavzdihnil dedek.

○ Ščip bo nastopil 13. jan. ob 23:27. uri. v znamenju Dvojčkov.

Vremenski obeti: Nadaljevalo se bo lepo, a zelo mrzlo zimsko vreme.

Četrtek, 16. januar **Pavel Pozimec**

Jasno vreme - dobra letina

- ▶ *Če je na Pavla jasno nebo, dobra bo letina, stari pojo.*
- ▶ *Če je na Pavla dan čist in jasen, bo zemlje sad v tem letu krasen.*
- ▶ *Če na Pavla dan sonce sije, gornik dosti vina vlije, trikrat žito dobro dozori in po volji kmeta se godi.*
- ▶ *Če Pavel Pozimec nebo razjasni, letina dobra gotovo sledi.*
- ▶ *Sneg, dež, oblačno ob Pavlu slaba letina*
 - ▶ *Če je Pavla dan oblačen, bo trebuh večkrat lačen.*
- ▶ *Če na Pavla megla stoji, bo mnogo bolnih ljudi.*

17. januar **Anton**

- ▶ *Če Anton z dežjem prihaja, se potem zemlja celo leto napaja.*

18. januar **Dan Petra stola**

Vreme do Matije 24. februarja napoveduje ta dan.

- ▶ *Kakršno vreme na Petra (stola) bo, ostalo bo ves mesec tako.*
- ▶ *Kolikor dni pred Petrom stolom grmi, toliko po njem zima mrazi.*

Ta praznik, spomin na sedež sv. Petra v Antiohiji, so leta 1960 ukinili in ga prenesli na 22. februar. Modrosti, vezane na ta dan, pa smo v ljudskem izročilu obdržali.

- ▶ *Ko se Fabjan naznanja, sok v drevesih že poganja.*

20. januar **Fabjan in Boštjan**

- ▶ *Fabjan in Boštjan sok v drevje poženeta.*

21. januar **Neža**

- ▶ *Če pred Nežo ni mrzlo, je pa potlej.*
- ▶ *Če gredo na Neže dan žene na Kum bose, so potem na polju žita kopice goste.*
- ▶ *Na dan Neže se kuram rit odveže.*

'Juhu, spet bo kurje sadje tu', je pomežiknil dedek.

☾ Zadnji krajec bo nastopil: 21. jan. ob 04:32. uri v znamenju Device.

Vremenski obeti: Po dolgem času se bo vreme le spremenilo. Lunin krajec bo prinesel dež in sneg. Pihal bo mrzel jug. Kar nekaj snega bo zapadlo.

22. januar **Vincenc**

Lepo, vroče vreme, dobra vinska letina.

- ▶ *Če je Vincencu vroče, pripravi kašče, nabijaj obroče.*
- ▶ *Kakor Vincenca bo, tako čez leto ostalo bo.*
- ▶ *Če Vincenca sonce peče, po grlu vince sladko teče, tako dobro vince dozori, da motne dela nam oči.*
- ▶ *Če Vincenc ima sončno vreme, dobro je za žito in vinske gorice*

25. januar **Pavel Spreobrnjenec** pa nam obeta.

- ▶ *Lepo in jasno Pavla spreobrnjenje, je rodovitnega leta znamenje.*

Na ta dan brez snega

- ▶ *Če Pavel Spreobrnjenec po kopnem primaha, Jurij po snegu prijaha.*

Vetrovno na Pavla

- ▶ *Če Pavel na vetru prijezdi, se za njim rad dež ugnezdi.*

Dež, sneg na Pavla, slaba letina

► Če na Pavla deži in sneži, bo letina slaba in huda preti

● Mlaj bo nastopil: 29. jan. ob 13:36. uri v znamenju Kozoroga.

Vremenski obeti: Slabo vreme bo vztrajalo še naprej. Mešala se bosta dež in sneg. Precej preglavic bomo imeli na cestah in do

Februar 2025

Stara slovenska imena za ta mesec so: svečnik, svečan, mali mesec, drugnik, poznozimec, pustnik, talnik.

Februar je dobil ime po latinski besedi »februare«, ki pomeni očistiti. V rimskem času je bil to čas za obred luperkalij v čast pastirskemu bogu Luperkusu.

Dan traja 9 ur 42 minut. Na nebu vidimo v zgornji kulminaciji ozvezdja Oriona, voznika in Zajca.

Vreme v Svečanu se pogosto zgleduje po napovedi sv. Konrada (26. nov.). *Konrad je bil lani lep sončen.*

Svečan je zadnji zimski mesec. Vigred je že skoraj tu. Posamezni dnevi pa nam že kažejo podobo vigredi. Polona pa morda celo poletja. Zapišimo si pa bomo videli kakšno moč ima njena beseda.

Sonce

1. feb. vzide ob 07:25. uri in zaide ob 17:07. uri.

28. februarja vzide 6:43 in zaide ob 17:47. uri

Od novega leta sem se svetli del dneva zjutraj podaljša za skoraj 19 minut, zvečer pa zaide skoraj 40 minut kasneje

Na sveti Ani je še sneg

Nedelja, 2. februar **Svečnica**

Spomnim se, kako mi je dedek pravil: »Veš, svečnica je pomemben vremenar. Zima še noče popustiti, pomlad pa polagoma, a vztrajno kuka v deželo. Kakor se bo obrnilo vreme ta dan, tako se bo zima primikala ali odmikala.«

Svečnica brez snega in mraza

- ▶ *Če je svečnica zelena, bo velika noč snežena.*
- ▶ *Če je svečnica oblačna, kmetica ne bo lačna.*
- ▶ *Svečnica čista in jasna, dolga bo zima, pomlad pa krasna*

Dež, sneg o svečnici

- ▶ *Če na svečnico deži, se kmalu vigred oglasi.*
- ▶ *Če je svečnica preveč moče dobila, bo zemlja med letom malo pila.*
- ▶ *Če na svečnico sneži, se že vigred oglasi.*

Če je toplo ta dan

- ▶ Če prej od strehe kane kot od sveče, bo še dolga zima.
- ▶ Topla svečnica sneg in mraz prinaša, mrzla jo pa oba odnaša.
- ▶ Če je svečnica topla, sneg in mraz prinaša, če je mrzla, ga pa odnaša.

Na svečnico jasno nebo, še bo hladno

- ▶ Če se svečnica jasno zdani, zima še dolgo trpi.
- ▶ Jasen in sončen dan, ženam obet* dober lan.

Vedenje živali na svečnico

- ▶ Če o svečnici letajo mušice, še dolgo nosili bomo rokavice.
- ▶ Če na svečnico sonce na jasnem vzhaja, lisica še v brlog odhaja.
- ▶ Kolikor škrjanček pred svečnico žgoli, toliko po njej molči.
- ▶ Če je svečnica topla in sončnega vremena, bodo čebele bogate in dobrega plemena.
- ▶ Bolje volka v hlevu imeti kot se na toplem soncu greti.

Vetrovi na svečnico

- ▶ Če o svečnici burje ni, malega travna rada znori.*
- ▶ Kadar je na svečnico jug, daleč je še plug.
- ▶ Če na svečnico burja vleče, bo dobro leto, ako pa jug, bo slabo.

3. februar **Blaž**

- ▶ Če je na blaževo oblačno, bo o sv. Juriju zelena trava.
- ▶ Ljubi Blaž, glej, da dežja daš.
- ▶ Svečnice dan, zima je van, to je laž, pravi Blaž.
- ▶ Če je na svečnico dež in blaževo lepo, veliko vinca jeseni bo.

6. februar **Rotija** (Doroteja)

- ▶ Rotija vse v sneg zavija.

► *Odnaša rada nam sneg Doroteja, če pa ne najde ga, ga pa nareja.*

Običajno je v tem času pri nas največ snega.

Luna

☾ Prvi krajec bo nastopil 5. februarja ob 9. uri in dve minuti. v znamenju Ovna.

Vremenski obeti: Še naprej se nam obetata dež in sneg.

9. februar **Polona** in obeti gobarske letine ter mokrega poletja.

► *Se Polona v soncu odtaja, v mokrem poletju nam gob preostaja.*

○ Ščip bo nastopil 12. februarja ob 14:53. uri v znamenju Leva.

Vremenski obeti: Ščip nam bo končno prinesel lepo, sončno, mrzlo zimsko vreme.

☾ Zadnji krajec bo natopil 20. februarja ob 18:33. uri v znamenju Škorpiona.

Vremenski obeti: Lunin krajec nas bo razočaral. Obrnilo se bo na jug in ta nam bo prinašal dež pomešan s snegom.

22. februar **Sv. Petra stol.** (Praznik antiohijskega Svetega sedeža)

► *Kakor na Petrovo vreme kane, tako ves mesec ostane.*

► *Petra stol mrazi, zima še dolgo trpi.*

24. februar **Matija**

► *Kadar Matija zmrzuje, še štirideset dni mraza napoveduje.*

► *Matija led razbija, če ga ni, ga pa naredi.*

► *Po Matiji ne gre noben lisjak čez led domov.*

»Takole velja«, mi je rekel dedek Matija. »Za moj god, o sv. Matiji, se zima poslovijo. Matija odtaja sneg in led ter napove prvi del pomladi«.

● Mlaj bo nastopil 28. februarja ob 01:45. uri v znamenju Vodnarja.

Vremenski obeti: Ohladilo se bo. Pritisnil bo močan mraz. Jug bo še vedno zelo hladen, zoprno bo.

POMLAD (ljudsko Vesna, Vigred)

Juhu! Pomlad je tu. ' Češnje zorijo, fantje po travniku rož'ce kosijo', ... (ljudska)

Pomladanski meseci so:

SUŠEC - marec

MALI TRAVEN - april

MAJ - Veliki traven

Marec - Sušec 2025

Stara slovenska imena zanj so še: brezen, brznik, postnik, brstnik, ceplenjak, vetrnik, gregorščak, pustnik, sušnik, spomladanjec. Po rimskem koledarju je prvi mesec v letu marec. Ime je dobil po rimskem bogu vojne Marsu - Martiusu.

Sonce

1. marca sonce vzide ob 06:41 in zaide ob 17. 48. uri

30. marca vzide sonce ob 06: 46 in zaide ob 19.28. uri.

Od novega leta sem do konca marca, se svetli del dneva podaljša zjutraj za skoraj 44 minut, zvečer pa za eno uro in 20 minut

V skladu z evropsko direktivo bomo zadnjo nedeljo v marcu, letos:

30. marca, ob 3. uri zjutraj pomaknili za eno uro naprej.

Ljudske izkušnje in modrosti o marcu

- ▶ *Človekova pomlad pride le enkrat.*
- ▶ *Pomladi še star kol upa, da bo ozelenel.*
- ▶ *Pomladi in mladosti skupne so lastnosti.*
- ▶ *En cvet še ne naredi pomladi.*
- ▶ *Če spomladi grmi, se zima ponovi.*
- ▶ *Če spomladi grmi, bo še grdo in mrzlo, če pa jeseni, se poletno vreme povrne (babje poletje).*
- ▶ *Kdor spomladi ni sejal, jeseni ne bo žel.*
- ▶ *Zgodnje pomladansko grmenje, pozne lakote tuljenje.*
- ▶ *Spomladanski sneg je bajtarski gnoj.*
- ▶ *Pomladni dež mladico seje.*
- ▶ *Pust zjutraj oblačen, kmet ajde bo jeseni lačen.*
- ▶ *Vigredni snežiči so hišni volčiči.*

Brezen ima rep zavít.

Če se sušca da orati, bo treba travna jokati.

Kar sušca ozeleni, se rado posuši.

Sušec mišje luknje maši (s snegom).

Če jagnjeta v sušču po tratah nore, rada v aprilu v hlevu leže.

Če gre sušec na paše zelene, april ga v hleve požene.

Če je v sušču zemlja preveč pila, bo poleti manj dobila.

Kadar je sušca že zeleno, redko je leto plemeno.

Kar v breznu zrasede, april pobrije.

Če marca grmi, lakota beži.

Sušec vodo kali.

Sušec kaže poletno vreme

- ▶ *Kolikor brezna megle stoje, toliko poleti dež gre.*
- ▶ *Kolikorkrat sušca megla stoji, tolikokrat poleti ploha prigrmi.*
- ▶ *Kolikokrat je v sušču slana, toliko dni stoji megla srpana.*
- ▶ *Sušec gorak, mali traven naopak.*
- ▶ *Kadar je sušca že zeleno, redko je leto plemeno.*

Živali sušču povedo

Trate, sadje v sušču kažejo

- ▶ *Kar v breznu zraste, traven pobrije.*
- ▶ *Kadar slive marca in aprila cvetijo, ne obrodijo.*

Najprej tele hudomušne

Kogar je bolezen čez zimo priklenila na posteljo, tega marec pobere.

Če sušec z glavo ne zmaje, pa z repom rad vije.

Brezen (marec) je desetkrat na dan jezen.

Če sušec suši, traven deži, maj pa hladi, kmetu se dobro godi.

Pust, Pust, širokih ust!

Kaj pa Pust? Letos bo v torek 4. 3. Kaj obeta?

Pusta se običajno veselimo v februarju, včasih pa v marcu.

Če na pustni dan dežuje, fižol dobro obrodi.

Če pust na soncu greje, se letina med dobre šteje.

Kjer se na pusta megla vleče, tam bo toča pobila.

Pustna nedelja pod oknom, velika noč za pečjo.

Pust na soncu, velika noč na peči.

Pust zjutraj oblačen, kmet bo ajde jeseni lačen.

Če ima o pustu sonce moč, mrzla bo velika noč.

Človek kar težko verjame, kaj vse so naši dedje povezovali s takim smešnim 'praznikom' kot je pust. Z najbolj grdimi maskami so na ta dan podili zimo stran.

Pepelnica

Kakor vreme pepelnice kaže, tako cel' post ostane. (Letos sreda 5. marec).

Kako pa kaže vreme v marcu

☾ Prvi krajec bo nastopil 6. marca ob 17:32. uri v znamenju Bika.

Vremenski obeti: Lepo in prijetno vreme se nam obeta. Kar toplo bo že.

10. marec Mučenci

Obeti za pomlad

- ▶ *Če na 40 mučencev dan ni lepo, še 40 dni bo tako.*
- ▶ *Če na 40 mučencev zmrzuje, še 40 mrzlih dni prerokuje.*
- ▶ *Če na 40 mučencev veter piha, bo pihal še 40 dni.*

12. marec Gregor

Takrat kmet dolgo njivo orje, klobuk postrani nosi pa staro ženo kruha prosi.

- ▶ Gregor je materi suknjo kupil.

Kaj pravi Gregor o ljubezni

O sv. Gregorju je v naših krajih veljalo, da se ptički ženijo. To je bil čas, ko si dekletu zaupal svoje hrepenenje. Pozneje je

bilo za to manj časa, saj se je bilo treba posvetiti setvi.

Gregorjevi sejmi so v naših krajih še vedno znan običaj.

Gregorjevi obeti sadne letine

- ▶ Če breskve pred **Gregorjem** cveto, trije eno pojedó.

- ▶ Po Gregorju sneg od vsakega vetra kopni.

○ Ščip bo nastopil 14. marca ob 7:55. uri v znamenju Leva.

Vremenski obeti: Slabo vreme z **dežjem in snegom** se nam obeta. Zima še z repom opleta.

14. februar **Valentin**

- ▶ Valentin ima ključé do korenin.

19. marec Jožef

Obeti za poletje in pomlad

- ▶ Jožefa vreme ugodno, obeta nam leto rodno in plodno.

- ▶ Kakor je vreme na Jožefovo, bo do Matevža tako (21. 9.).

Dobra letina

- ▶ Če je lepo vreme na Jožefovo, veselo bo srce kmetovo.

- ▶ Jožef lep in jasen, dobre letine prerok glasen.

☾ Zadnji krajec bo nastopil 22. marca ob 12: 29. uri v znamenju Strelca.

Vremenski obeti: Slabo vreme bo vztrajalo še naprej. Še vedno nam bosta nagajala **dež in sneg**.

24. marec **Gabrijel**

► *Če Gabrijel zmrzuje, slana več ne škoduje*

27. marec **Rupert**

► *Je na Ruperta jasno nebo, bo malega srpana ravno tako.*

● Mlaj bo nastopil 29. marca ob 11: 58. uri v znamenju Rib.

Vremenski obeti: Končno bo **mrzel veter** razgnal oblake. Prikazalo se bo tudi sonce in nas povabilo ven iz hiš.

APRIL 25 – MALI TRAVEN

Stara slovenska imena za četrty mesec v letu so:

štrtnik, deževnik, travnjek, mali travnik, jurijevščak, traven, kukavičji mesec.

Ime april menda izhaja iz latinske besede »aperire« in pomeni odpreti. Narava se odpira, ali pa »apricus«, kar pomeni sončen.

Drugi pa spet menijo, da je ime april vzeto iz indoevropske besede »apero«, ki pomeni naslednji

Aprila traja dan 12 ur in 47 minut. Z dedkom sva sedela pred čebelnjakom in opazovala čebele, ki so hitele po pravkar razcvetenem sadju. »Veš, če bo marec suh, april pa moker in majnik primerno hladen, bo posevek dobro uspeval. Na jesen bomo imeli polno kaščo žita, mošta in vina. Potem pa naj zima kar pride.«

Splošne modrosti meseca aprila

Mali traven ima devet vremen na dan.

April sedemkrat na dan spodi kmeta s polja stran.

Več ko ima leto dni, se v aprilu vreme spremeni.

Malemu travnu ne zaupaj, čeprav je topel, zelen breg, burja, krivec le zasukaj, brž je mraz, pobeli sneg.

*Če na veliki petek dežuje, suho leto napoveduje (letos 18. 4).
Zapomnite si! Iz katere smeri na veliki petek veter piha, bo od
tam pihal celo leto.*

Dež v aprilu

- ▶ *Če je april deževen, kmet ne bo reven.*
- ▶ *Kadar je moker april, kmet bo veliko pridelkov dobil.*
- ▶ *Če malega travna toplo dežuje, rodovitno leto oznanjuje.*
 - ▶ *Mokrota v aprilu, pridelkov obilo.*
 - ▶ *Moča v tihi nedelji, se žetve ne veseli.*

Slana

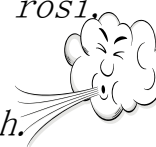
- ▶ *Slana v aprilu je bolj nevarna kot poletna toča in suša
soparna.*

Na Jurija dan je čas, da nam rž pokaže klas.

- ▶ *Če je na Blaževo (3. februarja) oblačno, bo o sv. Juriju
zelena trava.*

Sončno vreme v malem travnu.

- ▶ *Če je malega travna presuho, nam to ni ljubo, če pa dež rosi,
smo ga srčno veseli.*
- ▶ *Sončen je april in suh, bo pa maj za lepo vreme gluh.*
- ▶ *Če se aprila vreme smeje, se bo kisalo kasneje.*
- ▶ *Če lepo je drevja cvetje malega travna zadnje dni, gorko,
zdravo bo poletje, polno grozdja dozori.*

Grmenje v aprilu

- ▶ *Če malega travna grmi, se kmet več slane ne boji.*
- ▶ *Slana v aprilu je bolj nevarna kot poletna toča in sušna
sopara.*

Sneg v malem travnu

- ▶ *Če sušca sneg kazi, malega travna sneg gnoji.*

Drevje

- ▶ *Če v dežju drevo cvete, nikdar sadja ne daje.*
- ▶ *Kadar murva že brsti, slane se več bati ni.*
- ▶ *Če češmin brhko cvete, rž bogato daje.*

Veter

- ▶ *Za april velja, da je še vedno veter bril.*

Sonce

1. aprila sonce vzide ob 01:42. uri in zaide ob 19:31. uri.

30. aprila vzide sonce ob 05:50. uri in zaide ob 20:09. uri.

Dan se podaljša zjutraj za 52. minut, zvečer p za 38. minut.

Vijolična lepotica na senožeti

1. april Hugo

- ▶ *Če je Hugo sončen, suh, bo 1. maj za lepo vreme gluh.*

☾ Prvi krajec nastopi 5. aprila ob 4:15 uri. v znamenju Dvojčkov.

Vremenski obeti: Po nekaj lepih dnevi, se nam bo spet vrnilo pravo zimsko vreme. Mrzli vetrovi bodo prinašali dež in sneg.

6. april, Sikst: Če je Siksta polje zeleno, bo letina dobra in zrnje kleno

○ Ščip bo nastopil 13. aprila ob 2:22. uri v znamenju Device.

Vremenski obeti: April nam bo še naprej 'grozil' z dežjem pomešanim s snegom .

14. april **Tiburcij**

Obeti dobre žitne letine

▶ *Če je Tiburcija polje zeleno, dobra bo letina, zrnje jekleno.*

☾ Zadnji krajec bo nastopil 21. aprila ob 3:36. uri. v znamenju Kozoroga.

Vremenski obeti: Mrzlo in deževno bo. Vztrajalo še kar nekaj dni.

24. april **Jurij**

▶ *Jurij toplo vreme zakuri.*

▶ *Jurij podkuri.*

▶ *Jurij kaže duri.*

▶ *Jurij žene babe skozi duri.*

▶ *Če Jurij toplo vreme zakuri, širom pomladi odpre duri.*

Jurijevi obeti dobre letine

▶ *Če je na Jurija dež in na Petra (29. jun.) suša, se raduje kmetova duša.*

▶ *Je Jurija pravi čas, da se pokaže prvi rženi klas.*

▶ *Ob šentjurski luži pa suši ob kresu se bo kmet na dobro letino zanesel.*

▶ *Če se o Jurijevem krokar v žitu skrije, mlatič jeseni dosti cepcev razbije.*

Jurij in košnja

▶ *Kar pred Jurijem odžene, se lahko s kolom odbije.*

▶ *Če Jurij v prazno luno (mlaj) gleda, mu slana zelenje spodjeda.*

- ▶ *Kadar je o mladi luni Jurij, tedaj ni krme.*
- ▶ *Jurij pred mlajem da malo sena.*
- ▶ *Sveti Jurij se rad razburi.*

Jurij in obeti vinske letine

- ▶ *Ako je na Jurjevo lepo vreme, bo dosti vina.*
- ▶ *Če je na jurjevo lepo, dosti vina bo.*

25. april **Marko.**

Če se na Marka bliska grmi, slane, pozebe se več bati ni.

30. april

Dež pred velikim travnom, tisto noč, pride dobra letina v pomoč.

● Mlaj bo nastopil 27. aprila ob 21:31. uri v znamenju Oвна.

Vremenski obeti: Potegnil bo sever in končno razgnal oblake. Sonce bo že kar močno grelo. Vendar, zemlja je še mrzla. Za spomladansko garderobo je še prezgodaj. Majski prazniki bodo lepši, sončni, a hladni.

Maja vse cveti

MAJ 2025– VELIKI TRAVEN

Stara slovenska imena za ta mesec: majnik, petnik, sviben, cvetnik, rožni cvet, Marijin mesec, cvetnar, šentlipušnik.

Mesec maj je dobil ime po gorski nimfi Maji iz grške mitologije. Bila je Atlantova hči. Postala je Hermesova mati, veliki Zevs pa je bil njegov oče. V Rimu so jo častili kot boginjo zemeljske plodnosti z istim imenom.

Splošne modrosti iz ljudske zakladnice

Kadar pride mesec maj, vpraša, je še v kašči kaj.

Če sušec suši, traven deži, maj pa hladi, kmetu se dobro godi.

Če je majnika lepo, vroče

- ▶ Če je majnika lepo, vroče, je dobro za kruh in seno.
- ▶ Če maj z vročino začinja, mraz še po Urbanu (25. maja) ne jenja.

Hladen majnik

- ▶ *Hladen majnik da gotovo dosti slame in sena.*
- ▶ *Če je velikega travna hlad, tedaj bo lepa zelenjad, dobro se pridela vino, polne žitarice z novino.*
- ▶ *Maja mora biti tri dni mrzlo, če ni na začetku, je pa na koncu.*
- ▶ *Slana v začetku maja sadju zelo nagaja.*
- ▶ *Majnika hlad, vinu in senu zaklad.*

Moker, deževen maj

- ▶ *Majnika dosti dežja, jeseni dosti vsega.*
- ▶ *Velikega travna mokrota, malega srpana suhota.*
- ▶ *Veliki traven moker, rožnik pa mlačen, kmet bo žejen in lačen.*
- ▶ *Če je maja dosti dežja, je jeseni dosti vsega blaga.*

Grmenje v maju

- ▶ *Velikega travna, če pogosto grmi, se kmet dobre letine veseli.*

Trta in njen cvet

- ▶ *Če trta ob polni luni cveti, lep žlahten grozd obrodi*

Sonce

1. Maja vzide sonce ob 05:49. uri in zaide ob 20:10. uri

30. maja vzide sonce ob 05:16. uri in zaide ob 20:44. uri

Dan se podaljša zjutraj za skoraj 28 minut, zvečer pa za 34 minut

Svetli del dneva je dolg 14. ur in 45 minut

1. maj *Prvi maj*

Dobra letina

- ▶ *Če trijakov dan (1. maj) dežuje, dobro letino napoveduje.*
- ▶ *Mokri trijaki, tolst božič*

3. maj Kdor nima ob Filipu in Jakobu še vsaj voz sena, naj se gospodar preobrne.

4. ^{ma.j} Florjan

Kakšno bo poletje

- ▶ Če na Florjana dež gre, ga celo leto manjka.
- ▶ Kolikor na Florjana dan dež trave porosi, toliko poleti v suši zgori.
- ▶ Saditi fižol na Florjana je dovolj zarana

Luna

☾ Prvi krajec bo nastopil 4. maja ob 15:52. uri v znamenj **Vremenski obeti:** Prvi krajec bo prinesel spremenljivo vreme. Hladno bo še, vendar, večinoma lepo vreme.

Pred durmi so **Trijaki, ledeni možje.**

12. ^{ma.j} Pankracij

13. ^{ma.j} Servacij

14. ^{ma.j} Bonifacij

○ Ščip bo nastopil 12. maja ob 18:56. uri v znamenju Tehtnice.

Vremenski obeti: Vrnil se bo dež. Močno bo deževalo in tudi hladno bo še vedno.

15. *maj* **Zofija.**

Zofija kaže obete za poletje.

- ▶ Če Zofija zemlje ne poškropi, vreme poleti prida ni.

☾ Lunin krajec bo nastopil 20. maja ob 12:29. uri. v znamenju Vodnarja.

Vremenski obeti: Dež bo vztrajal še naprej. Zoprno hladno bo.

Obeti dobre trgatve

▶ *Brez dežja Pankrac in Urban (25. 5.), up dobre trgatve je dan.*

▶ *Če Pankraca sonce peče, sladko vince v sode teče.*

Kaj pa slana in mraz

▶ *Če je pred Servacijem poletje, mraz rad pozneje pritiska na cvetje.* ▶ *Po svetem Servati ni mraza se bati.*

▶ *Če prej ni bilo slane, tudi potem ne bo mrazilo.*

▶ *Servacij je ledenacij.*

25. maj Urban prerokuje

Kakor vreme Urbana tako bo tudi srpana.

▶ *Če se Urbanu sonca zahoče, bo poletje suho in vroče.*

Če je na Urbana lepo, rado suši se poleti seno.

Dobra trgatev

Če Urbana sonce sije, jesen polne sode naliže.

Če Urbana geje zelo, trgatev dobra bo.

Urban suši in Vid mokri, bo prav za žejne ljudi

● Mlaj bo nastopil 27. maja ob 5:02. uri. v znamenju Bika.

Vremenski obeti: Še bo deževno, vendar vmes le kakšen dan tudi nekaj sonca. Ja! Takole je bilo vedno. Če je lepa jesen predolgo v deželi, se pa zima spomladi ne more odpraviti.

31. maj Kocjan

▶ *Kocjan gobe seje, Primož jih pa pobrana.*

▶ *Binkoštno blato leto bogato.*

▶ *Na binkoštno nedeljo se moraš z roso umiti, da ne boš imel lišajev po obrazu. Poskusite! Morda je pa res.*

Hruška na našem vrtu že cveti

POLETJE

Poletni meseci so: Junij - Rožnik
Julij - Mali srpan
Avgust – Veliki srpan

Splošne modrosti o poletju

- ▶ Več je vredno eno poletje kot sto zim.
 - ▶ Vroče poletje, dobro vino.
Poletni obeti za zimo
 - ▶ Kakršno poletje, taka zima.
- ▶ Kdor poleti ne spravlja, pozimi ne zapravlja.
 - ▶ Kdor poleti ne dela, pozimi strada.
 - ▶ Kdor je poleti len, pozimi strada.
Poletne nevihte, grmenje in dež
 - ▶ Hude nevihte ne trajajo dolgo.
 - ▶ Če zelo grmi, bo malo dežja.
- ▶ Kadar od daleč grmi, kmalu dež prineri.

JUNIJ – Rožnik, Kresnik

Ohranila so se nekatera stara imena za šesti mesec v letu: šestnik, sečnik, travnar, Ivanšček, kresnik, ranoleten, rožni cvet, krstnik, Šentjanževc.

Ime junij je dobil po starorimski boginji Junoni, zaščitnici plodnosti, zakonske zveze in porodnic. Ponekod najdemo tudi razlago, da se imenuje po rimski patricijski družini Junij.

*Prav v vrh hruške je sedel roj
čebel.*

Ljudske vremenske izkušnje o rožniku

- ▶ *Kakršen junij, takšen bo december.*
- ▶ *Kakor vreme rožnika mini, tako se grudna ponovi.*
- ▶ *Če vinska trta ne cvete kresnika, ostane lesnika.*

Sonce, vročina v rožniku

- ▶ *Če rožnika sonce pripeka, pohlevno deži, dosti bo žita,
veliko strdi.*
- ▶ *Če junija sonce pripeka in vmes dežek rosi, ni treba se bati
teka, obilno zemlja rodi.*

Dež v juniju in obeti za žetev in med

Junija naj toliko dežuje, da vsaki koreninici zadostuje.

- ▶ *Če rožnika toplo dežuje, kašče in uljnjake napolnjuje.*

- ▶ *Preveč dežja v rožnem cvetu, ni nič po volji kmetu.*
 - ▶ *Rožnika mrzlo deževje, slabo za vino in panje.*
 - ▶ *Če gre o binkošti dež, ima pšenica dve plevi.*
- ▶ *Če rožnika toplo dežuje, orehom slabo napoveduje.*
 - ▶ *Rožnik deževen, viničar reven.*
 - ▶ *Če gostuje rad vihar, milo toži čebelar.*
- ▶ *Sever, ki ta mesec vleče, obilo žita privleče*

Sonce

1. Junija vzide sonce ob 05:15. uri in zaide ob 20:45. uri.

30. junija sonce vzide ob 05:14 in zaide ob 20:57. uri

Svetli del dneva traja 15 ur in 42 minut.

Večer nad Portorožem

1. junij Prvi dan v juniju

- ▶ *Lepo vreme prvega dne, kmetje se dobre letine vesele.*

☾ Prvi krajec bo nastopil 3. junija ob 5:41. uri v znamenju Leva.

Vremenski obeti: Junij bo začel z dežjem. Zoprno bo, celo hladno.

8. junij **Medard**

▶ *Medard napoveduje slabo vreme do Aleša.*

🕒 Če na Medarda dežuje, 40 dni naletuje.

▶ *Kakor se na Medarda zdani, vreme še 40 dni trpi.*

▶ *Ako na Medarda deži, se grozdje do brente skazi.*

▶ *Če se Medard kislo drži, do konca meseca ni sončnih dni.*

▶ *Kakor na Medarda kaže, tako ves mesec ostane.*

Če je na Medarda lepo

▶ *Ako na Medarda je vreme lepo, najlencejši kosec pospravlja suho seno pod streho.*

○ Polna luna bo nastopila 11. junija ob 9:44. uri v znamenju Kačenošec.

Vremenski obeti: Spremenljivo vreme se obeta. Spet bomo imeli nekaj lepih sončnih dni. Še vedno bo sorazmerno hladno.

11. junij **Barbara (poletna)**

▶ *Če Barbara deži, bodo jeseni grozdja polne kadi.*

Če rešnjega telesa dan deži, žito nič prida ni.

13. junij **Anton.**

Če Anton seje proso, gre Vid tretji dan pogledat, če z njim kaj bo.

15. junij **Sv. Vid**

Prav je, da vemo! »Po julijanskem koledarju (do leta 1584) je imel sv. Vid god ob kresu, gregorijanski koledar pa je njegov praznik pomaknil nekaj dni nazaj.«

▶ *0 sv. Vidi se skozi noč vidi.*

▶ Če se stegneš v dan dregneš, če se skrčiš ob dan trčiš'.

▶ Vid je češenj sit.

▶ Pred Vidom muhe napovedujejo

dneve prav suhe.

▶ Dež ob Vidu, slaba letina.

▶ Vid, dežja ne daj, da bo lepe
žetve

kaj.

▶ Dež o Vidu ni ječmenu k pridu.

▶ Urbanovo (25. maja) sonce in Vidov dež, na
dobro letino upati smeš.

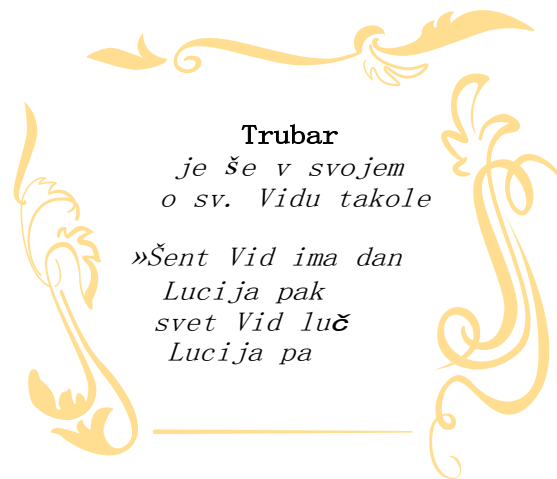
Slaba vinska letina bo, če bo megla na Vida dan.

▶ Če trs pred Vidom odcvete, dobrega vina se nadejati smete.

▶ Megla na Vida dan, pšenica gre stran (je bo malo).

▶ Če je megla na Vida, bo pšenica malo prida.

▶ Vida meglica pride po vince in pšenico.

☾ Lunin krajec bo nastopil 18. junija ob 21:19. uri v znamenju Rib.

Vremenski obeti: Za nekaj dni se bo ustalilo lepo vreme, saj bo potegnila burja. Sonce bo končno dobili pravo poletno moč.

21. junij Kresni dan

Če so sveti trije kralji vrhunec zimskega obdobja, je **kresni dan vrh poletnega obdobja**. Dan se začne krajšati. Sprva malo, konec avgusta pa že kar občutno. Tudi letos sva z dedkom Matija poiskala praprot na gozdnem obronku. »Kresna noč ima posebno moč« mi je šepnil. »Praprotno seme položi na blazino pa ti bo nocoj prišepnilo skrivnosti tega leta«. Sprehodimo se v naravo in

prislunimo njenemu šepetanju v najkrajši noči tega leta. Morda bomo odkrili kaj posebnega pri sebi in v svoji okolici.

P. S. Dedek mi je zvitro pozabil povedati, da je praprot kritosemenka in je zato seme težko najti.

- ▶ *Ob kresi se dan obesi.*
- ▶ *Mož do kresa suktnjo oblačí, potem jo pa s sabo vlačí (vsaj na Blokah velja).*
- ▶ *Kakor vreme kresnic, takšno bo tudi žanjic.*
- ▶ *O kresu se mora vrabec že v prosu skriti.*

Ajda pa cveti in diši

- ▶ *Če na kresni dan dežuje, orehom slabo prerokuje.*
 - ▶ *Pred kresom naj deži, potem prositi treba ni.*
 - ▶ *Kukavica dolgo po kresi kuka, draginja in glad v deželo pokuka*
- Obeti lepega poletja
- ▶ *Kolikor dni kukavica še po kresu kuka, toliko tednov po Mihelu v roke ne bo huka (ne bo mraza).*

24. junij **Šentjanž**

► Šentjanža dež slabo letino nareja, sonce naj se (raje) pratiki smeje

● Mlaj bo nastopil 25. junija ob 12:31. uri v znamenju Voznik.

Vremenski obeti: Mlaj bo vrnil deževne dni. Konec meseca rožnika bo, žal, deževen. Z dobro košnjo in češnjami ne bo kaj prida.

27. junij **Ladislav** takole kaže!

- Dež na Ladislava, poletje po vodi splava.
- Kadar na Vladislava dežuje, dež še dolgo kraljuje.
- Če Ladislava moči dež po glavi, od nas se sedem tednov ne odpravi.

JULIJ – MALI SRPAN

Stara slovenska imena za ta mesec so tudi: Sedemnik, žetnjek, pšeničnik, srpan, jakobščak, šentjakobnik, sredoleten.

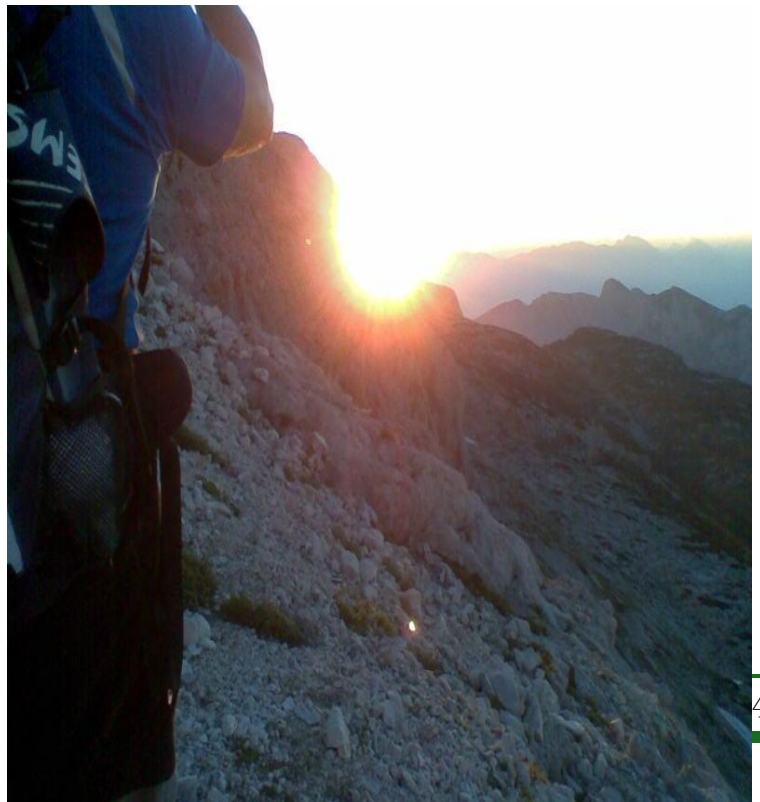
Ime julij je dobil po rimskem državniku Juliju Cezarju.

Ljudske izkušnje o juliju

- Je ta mesec moker, hladan, v gnilobi je sad končan
- Je tega meseca presuho, ostane grozdje prav suho.
- Moker in mrzel mali srpan, trtnemu sadu je močno v bran.
- Če so julija hladni, mokri dnevi, bodo prazni sodi in hlevi.
- Če mravlje preko navade mravljišča znašajo, zgodnjo in hudo zimo oznanjajo.

Sonce

1. Julija vzide sonce ob 05:15 in zaide ob 20: 56

30. julija vzide sonce ob 05:42. uri in zaide ob 20:34. uri.
Svetli del dneva traja 15 ur in 19. minut.

Jutro pod Kredarico

☾ Prvi krajec bo nastopil 2. julija ob 21:30. uri v znamenju Device.

Vremenski obeti: Prvi krajec nam obeta lepo vreme. Še bo pihala burja, tista poletna burja, ki lepo ohladi. Pripeka je že močna. Zaščitite se.

2. julij *Drugi dan v juliju*

Obeti mokrega poletja

- ▶ *Ako je drugi dan malega srpana grdo, še 40 dni bo mokro.*
- ▶ *Če je drugega dne tega meseca lepo, bo še 40 dni tako.*

Leto in zima se srečata na dan Marijinega obiskanja.

4. julij **Urh**

- ▶ *Ako do Urha slišiš kukavico in Urh z Marjeto kače pase, posevek dobro rase.*
- ▶ *Če je na Urha mokro, čebelam kaže slabo.*

5. julij Ciril in Metod

- ▶ *Če na Cirila in Metoda dež pere, orehe in kostanj obere.*
- ▶ *Ako je dež Cirila in Metoda, orehe in kostanj domala ogloda.*
- ▶ *Če Cirila in Metoda sonce gleda, medu bode polna skleda*

○ Ščip bo nastopil 10. julija ob 22:37. uri v znamenju Strelca.

Vremenski obeti: Ščip bo obdržal lepo vreme. Vroče bo. Čas je za dopust.

10. julij *Ruski Anton*

Obeti za jesen

- ▶ *Če je na Lovrenca in ruskega Antona lepo, bo še jeseni tako.*
- ▶ *Kakor je vreme deseti dan, bo z malim še veliki srpan.*

17. julij *Aleš* in njegovi obeti za zimo

- ▶ *Če je Aleš soparen in suh, za zimo si pripravi topel kožuh.*

☾ Lunin krajec bo nastopil 18. julija ob 02:18. uri v znamenju Rib.

Vremenski obeti: Lunin krajec bo prinesel nekaj osvežitve. Morda tudi kakšno ploho.

20. julij *Marjeta*

- ▶ *Deževna Marjeta slabo letino obeta.*
- ▶ *Če na Marjetin dan deži, orehov in lešnikov ni, seno se pa posuši.*
- ▶ *Če na Marjeto dež lije, seno na travniku gnije.*
- ▶ *Ako na Marjeto deževalo bo, težko boš pospravil seno.*
- ▶ *Marjeta grom in strelo obeta.*
- ▶ *Pusta in vlažna Marjeta nič dobrega ne obeta.*
- ▶ *Pusta in vlažna Marjeta prazne panje obeta.*

22. julij *Magdalena*

- ▶ *Če dežuje, dolgo bo slabo vreme.*
- ▶ *Magdalena če deži, dež se še rad obdrži.*
- ▶ *Če Magdalena deži, se dež še rad obdrži.*

- ▶ *Če Magdalena solzi, dolgo nam slabo vreme preti.*
- ▶ *Dež na dan Marije Magdalene orehe, lešnike, seno zadene.*
- ▶ *Slaba vinska letina bo, če bodo pasji dnevi deževni.*
- ▶ *Pasji dnevi mrzli in deževni, viničarji bodo revni.*
- ▶ *Če pasji dnevi dež prineso, obilo sladkosti vinu vzemo.*
- ▶ *Pasji dnevi mrzli in deževni, vincarju so res zelo težavni.*

- ▶ *Slaba vinska letina bo, če bodo pasji dnevi deževni.*
- ▶ *Pasji dnevi mrzli in deževni, viničarji bodo revni.*
- ▶ *Če pasji dnevi dež prineso, obilo sladkosti vinu vzemo.*
- ▶ *Pasji dnevi mrzli in deževni, vincarju so res zelo težavni.*

● Mlaj bo nastopil 24. julija ob 21:11. uri v znamenju Raka.

Vremenski obeti: Spet nam bo burja vrnila vroče poletno vreme. Mlaju pa ne zaupam. Zato bodimo pripravljeni tudi na kakšno nevihto. Tudi s točo.

30. julij Peter

- ▶ **Če na Petrovo grmi, tisto leto lešnikov in orehov ni.**

AVGUST –Veliki srpan

Še nekaj starih slovenskih imen zanj: osemnik, velikomašnjek, prašnjek, mlatnik, otavnjak, medmašnik topljan, semenec, vršenj.

Ime je dobil po rimskem cesarju Avgustu, pomeni pa vzvišen. Veste takole je bilo. Ko je rimski senat posvetil Juliju Cezarju kar cel mesec za njegove zasluge in ne samo enega dneva, kot je veleval običaj, je to zahteval tudi njegov posvojenec, prvi rimski cesar, Oktavijan. Tako se zaradi čistega napuha ta mesec imenuje po njem Avgust, dva najtoplejša meseca v letu pa po dveh prevzetnih vladarjih

Ljudske izkušnje o Velikem Srpanu

► *Če se megla zjutraj vzdiguje, slabo vreme napoveduje, če pa jo zemlja popije, lepo vreme trka na duri.*

► *Če srpana veter zvedri, vreme še dolgo trpi.*

► *Sonce srpana grozdje meči, z medom navdana ajda diši.*

Mesecu Vršnjju je rosa potrebna kakor človeku vsakdanjega hleba.

Mesec Vršenj kaže obete za prihajajočo jesen in zimo

- ▶ *Veliki srpan kar ne skuha, tudi kimavec ne prekuha.*
- ▶ *Če se avgusta po gorah kadi, kupi si kožuh za zimske dni.*

Večer v Strunjanu

Sonce

1. avgusta vzide sonce ob 05:44. uri in zaide ob 20:32. uri

30. avgusta vzide sonce ob 06:20 .uri in zaide ob 19:44. uri

Svetli del dneva je dolg 14 ur.

**Avgust je edini mesec v letu 2025 , ki bo imel pet luninih men.*

Luna

☾ Prvi bo krajec nastopil 1. avgusta ob 14:41. uri v znamenju Tehtnice.

Vremenski obeti: Najbolj vroč mesec v letu se bo začel s spremenljivim vremenom. Par oblačnih dni bo ublažilo poletno vročino. Vendar! Vroči dnevi se bodo spet vrnil.

2. avgust **Porcijunkula** obeta takole zimo!

▶ Če je o Porcijunkuli vročina, huda bo prihodnja zima.

3. avgust Kasijan

▶ Kakršno vreme da Kasijan, tako bo ostalo marsikateri dan.

5. avgust Ožbalt

▶ Ožbalt če dežuje, še dolgo slabo vreme napoveduje.

▶ Če o Ožbaltu dežuje, še dolgo ni lepega vremena.

○ Ščip bo nastopil 9. avgusta ob 9:55. uri v znamenju Kozoroga.

Vremenski obeti: Še se bo nadaljevalo spremenljivo poletno vreme. Vroče in soparno bo.

10. avgust **Lovrenc**

Vinska letina

▶ Če je na Lovrenca lepo, obeta si viničar vino sladko.

▶ Če je Lovrenc jasen, bo grozd sladek in viničar glasen.

▶ Če ima Lovrenc grozd mehak, bo vina sodec kaj sladak.

▶ Zrel grozd Jerneja dobiti, dosti bo sladkega mošta pri hiši.

Vreme jeseni

▶ Vreme, ki ga Lovrenc naredi, celo se jesen drži.

▶ Če Jerneja veter zjasni, lepo vreme še dolgo trpi.

▶ Lovrenc in Jernej lepa, lepa jesen se obeta.

▶ Ob Lovrencu mora biti pletev končana.

Kostanja ne bo

- ▶ *Če na Lovrenca grmi, ni ježic.*

Kaj pa čebele?

- ▶ *Na Lovrenca dež, z muho domov bejž.*

15. avgust *Velika maša*

- ▶ *Veliki šmaren deževen, meglen, hudo zimo obeta.*
- ▶ *Če velika maša mokri, mala maša straši.*
- ▶ *Če je na veliki šmaren grdo vreme, bo huda zima.*

Vinska letina

- ▶ *Velike maše sonce da dosti vina sladkega.*
- ▶ *Veliki šmaren brez dežja, sladko vince da.*
- ▶ *O velikem šmarnu lepo, jeseni dosti grozdja bo.*
- ▶ *Če na velikega šmarna sonce peče, dobro vince v sode teče.*
- ▶ *Na veliki šmaren jasno vreme, grozdja bo obilno breme.*
- ▶ *Zagledati na nebu šmarni križ pomeni smrt v hiši tisto leto.*

V teh dneh se zemlja znajde v roju Perzeidov. Utrinki sledijo v različnih oblikah. Poletni večeri so prav primerni za opazovanje.

 Lunin krajec bo nastopil 16. avgusta ob 07:12. uri v znamenju Ovna.

Vremenski obeti: Soparno bo. Vroče poletne dneve bodo spremljale plohe in nevihte.

24. avgust *Jernej*

Vreme jeseni

- ▶ *Rada po vremenu Jerneja se cela jesen nareja.*
- ▶ *Kakor Jernej in zadnji srpan vremenita, tako celo jesen naredita.*
- ▶ *Lovrenc in Jernej v lepem vremenu pravita: Tako bo tudi jeseni.*

Kakšno bo vino in drugi obeti

- ▶ *Slana Jerneja, gotovo bo zijala vrana.*
- ▶ **Strd za potice popijejo Jernejeve meglice.**
- ▶ *Jernej zelen, panj preskrbljen.*
- ▶ *Če Jernej že zrelo grozdje najde, bodo blagoslova polne brajde.*
- ▶ *Zrel grozd Jerneja dobiti, dosti bo sladkega vinca piti.*

29. avgust Dan Janeza glave

- ▶ *Orehe piškave rad naredi dež na Janeza glave dan.*

● Mlaj bo nastopil 23. avgusta ob 8:06. uri v znamenju Leva.

Vremenski obeti: Še bo spremenljivo poletno vreme s plohami in nevihtami.

☾ Prvi krajec bo nastopil 31. avgusta ob 8:25. uri v znamenju Škorpionja.

Vremenski obeti: Spremenljivo, nestanovitno vreme bo vztrajalo do konca meseca.

31. avgust **Zadnji srpan**

- ▶ *Kakor zadnji srpan vreme ni, tako se cela jesen drži.*

Za Bloškim hribom se je stemnilo. Dedek se je zaskrbljeno ozrl tja in vzdihnil :

O bog! Naj gre ta žegen mimo nas!'

Jesensko enakonočje in z njim začetek astronomske jeseni bo 22. v mesecu (poglej efemeride DMFA), ko sonce vstopi v znamenje device. Na nebu se razkošno kažejo ozvezdja Labod, Kozorog in delfin v zgornji kulminaciji, v spodnji kulminaciji pa Ris. Dan traja 13 ur in 19 minut.

Splošne ljudske modrosti o jeseni

- ▶ *Jesen je čas, ko pride leto pridnim darove dajat.*
- ▶ *Če jeseni ni kam devati, spomladi ni kje jemati.*
 - ▶ *Jeseni je za vsakim grmom dež.*
 - ▶ *Če jeseni grmi, se leto ponovi.*
- ▶ *Topla jesen naznanja, da se spomladi zima težko poslavlja.*
- ▶ *Če nerado pada listje z drevja, je spomladi dosti gosenic in mrčesa.*
- ▶ *Prej ko pade listje z drevja, boljšega leta se nadejati je treba.*
- ▶ *Kadar zgodaj listje odpade, sneg potem zgodaj zapade.*

»Jesen je najbogatejši del leta,« mi je razložil dedek. Za mnoge ljudi tudi najlepši. Leto prihaja pridnim darove dajat. S seboj nosi tudi otožnost vse krajših dni in notranjega, izpolnjenega miru«. Vreme se je umirilo. Vročina je prijetna, jutra so hladna,

večeri topli. Ljudske izkušnje iz tega obdobja kažejo na vremenske obete za jesen, zimo in celo pomlad.

Pripraviti se bo treba za zimo. Dobro bo treba shraniti živež, pripraviti drva, oskrbeti živino. Nekateri jesenski dnevi kažejo tudi na vreme te Jeseni. Drugi pa kažejo tudi na zimo, ki je tik pred durmi.

Gal nam pokaže vreme v prihodnjem poletju. Kakšen bo prihodnji sušec, kaže september. Vreme v prosincu in svečanu pa kažejo Katarina, Konrad in Ivan.

Svečan bo tak, kakršen bo november, vinotok pa kaže vreme aprila. **Mavricij** določa vetrove pozimi. **Mihael** je poleg Martina največji jesenski vremekar. Če bo lep, jasen, bo zima trda; če bo deževen, pričakujmo voljno zimo; če bo pihal sever, bo velika zima in precej snega; če zgodaj odletijo ptiči, bo zgodnja zima; če pa žerjavi še niso odleteli, zime pred božičem ne bo. Kaj pa **Urša**? Po njenem vremenu se bo ravnala vsa zima.

Vsi sveti: Če je mraz, bo božič v led vkovan; če je pred vsemi svetimi grdo, bo po njih nekaj dni lepo (babje poletje); če pa bo dež, bo letina prihodnje leto slaba. **Martin** je najmočnejši jesenski vremekar. Če bo lep, bo huda zima; če bo oblačen, kaže na voljno zimo; če bo dež, bo dobra letina. Jesen zaklene Andrej.

Lep naj bo, da bo zima prava.«

* Letos bomo praznovali 90.- letnico letalske jadralne šole na Blokah

SEPTEMBER – KIMAVEC

Po rimskem koledarju je bil to sedmi mesec v letu, zato ima ime po številu septem – sedem.

Sonce

1. septembra vzide sonce ob 6:23- uri in zaide ob 19:40. uri

30. sept. vzide sonce ob 6:59. ur in zaide ob 18:44. uri

Svetli del dneva traja 12 ur in 21 minut.

Vremenski Kimavca obeti po dnevih

1. september **Tilen**, Ilija, Egidij

- ▶ *Kakršten Tilen, tak bo ves september.*
- ▶ *Če je na Ilija jasno gorko, bo štiri tedne tako.*
- ▶ *Kakršno bo vreme na Ilija kazalo, bo ves mesec ostalo.*
- ▶ *Til oblačen, meglen, grda deževna bo jesen.*
- ▶ *Če je Tilen slabe volje, ves mesec ne bo bolje*
- ▶ *Kadar prve dni kimavca pogosto grmi, bo dosti tepkovca, pšenice,*

6. september Lenard

- ▶ *Kakršno je vreme na Lenardovo, tako bo do božiča.*

○ Ščip bo nastopil 7. septembra ob 20:09. uri. v znamenju Vodnarja.

Vremenski obeti: Potegnil bo sever in prinesel lepo zgodnje jesensko vreme.

8. september **Mala maša**

- ▶ *Mala maša za suknjo vpraša.*
- ▶ *Mala maša za vsakim grmom paša.*
- ▶ *Kdor po mali maši kosi, ta za pečjo suši.*
- ▶ *O mali maši so lešniki naši.*
- ▶ *Do malega šmarna na soncu, potem se otava suši na lesu (na grabljah).*

Lepo vreme jeseni

- ▶ *Če je za malo mašo **lepo**, ostane potem še dva meseca suho.*
- ▶ *Kakršno vreme na malo mašo nastane, rado potem dva meseca ostane.*
- ▶ *O mali maši so lešniki naši.*
- ▶ *Do malega šmarna na soncu, potem se otava suši na lesu (na grabljah).*

Lepo vreme jeseni

- ▶ *Če je za malo mašo **lepo**, ostane potem še dva meseca suho.*
- ▶ *Kakršno vreme na malo mašo nastane, rado potem dva meseca ostane.*

 Lunin krajec bo nastopil 14. septembra ob 12:33. uri v znamenju Bika.

Vremenski obeti: Močno bo deževalo. Nalivi in hudourniki nam bodo grenili prve jesenske dneve.

15. september Marija sedem žalosti

- ▶ *Če se na Marije sedem žalosti na polju dela, se letina kislo drži.*

 Mlaj bo nastopil 21. septembra ob 21:54. uri v znamenju Device.

Vremenski obeti: Mlaj bo tokrat prinesel lepo vreme ob krepki burji.

21. september Matevž

Kaže na vreme jeseni

- ▶ *Če je Matevž vedren, bo prijetna jesen.*
- ▶ *Ako na Mateja sonce sije, kmalu lepa jesen zasije.*
- ▶ *Na Mateja vreme ugodno, tako bo štiri tedne prihodno.*

22. september Mavricij

Namigne, kakšni bodo zimski vetrovi

- ▶ *Če je na Mavricija jasno nebo, vetrovi pozimi hudo brijo.*
- ▶ *Če na Mavricija sonce sije, pozimi huda sapa brije.*

29. september Mihael

»Mihaela kot vremenarja posebej cenim,« mi je dejal ded Matija. Zlagala sva drva in klepetala. Malo me je že zeblo v prste. Hitel sem zlagati in hkrati napeto poslušal pripoved.

Mihael pašo zapre, Jurij jo pa odpre«.

- ▶ *Mihael leto za pašo zapre, Jurij jo pa odpre. O Mihaelu rad žene hudič polhe spat.*
- ▶ *Več boš za Mihaela nakosil kot o pustu naprosil.*
- ▶ *Miha podpiha. Miha kašo piha.*

Jasno pred Mihaelom

- ▶ *Če je pred Mihaelom jasna noč, bo tudi zima imela veliko moč.*

Mihaelov dež

- ▶ *Če na Mihelovo dežuje, nadejaj se zime voljne, če pa nebes razjasnjuje, boj se zime prav trde.*

Če na Mihaelovo grmi

- ▶ *Mihaela če grmi, viharjev veliko pozimi buči.*

Mihaelov veter

- ▶ *Če na Miholovo sever vleče, veliko zimo in sneg privleče.*

Slana na Mihelovo

- ▶ *Slana pred Mihelom če pada, tolikokrat ob trijaki je rada.*

Sneg na Mihelovo

- ▶ *Če o Mihaelu sneg naletuje, dolgo zimo obljubuje.*

Bukev in hrast ob Mihaelu kažeta

- ▶ *Če Mihelovo dosti šišk da, zgodnja bo zima in veliko snega.*
- ▶ *Šišk veliko Mihael da, zgodnja bo zima in veliko snega.*
- ▶ *Če Mihael v želodu leži, obilno s snegom božič gnoji.*

Kaj obetajo ptice selivke?

- ▶ *Če o Mihelu žerjavi še ne gredo, pred božičem zime k nam še ne bo.*
- ▶ *Če ptice selivke pred Mihelom ne lete, se pred božičem ni bati zime trde.*

☾ Prvi krajec bo nastopil 30. septembra ob 1. uri in 53 minut.

Vremenski obeti: Ob koncu meseca se bo vrnilo lepo vreme in nam polepšalo jesenske dneve.

Oktober - Vinotok

Znana slovenska imena zanj so še: desetnik, vinščak, vinec, repar, kozoprsk, vinodaj, mošnik, lukovščak, bendimjek.

Ime oktober je dobil po latinskem številu *octo* - osem, ker je bil po rimskem koledarju osmi mesec v letu.

Dan traja 11 ur in 43 minut. V zgornji kulminaciji so »jesenska« ozvezdja Kefej, Pegaz, vodnar, Južna riba.

Kaj imenujemo 'babje poletje'?

Veste! Lepega vremena smo na jesen posebej veseli. Možje imajo v tem času dosti dela v gozdu. Med mašama je veljalo posekali les kurjavo pa tudi za gradnjo, ker je bil posekan les takrat

najboljši. Spravilo poljščin, kot so krompir, repa, pesa, korenje, zelje na polju pa je ostalo večinoma ženam in otrokom. Seveda so bila ta dela dosti lažja, če je bilo jeseni lepo, suho vreme. Ker je bilo z lepim vremenom ustrezno prav ženskam, so lepemu vremenu v jesenskem času rekli 'Babje poletje'. Tole ime – 'babje poletje' – zveni malce nerodno, kaj ne? Pa naj vas nič ne moti. Veste! Če je punca na vasi veljala za 'fejst babo', je to bila velika pohvala zanjo pa naj je bilo vreme lepo ali grdo. Potem se je lahko visoko nosila. Snubcev pa se ji tudi ni manjkalo.

Ljudske modrosti o Vinotoku

- ▶ *Oktober je dober.*
- ▶ *Vreme vinotoka je aprilu za preroka.*
- ▶ *Če vinotoka mraz in burja brije, prosinca in svečana sonce sije.*
- ▶ *Vinotoka če zmrzuje, pa prosinca odjenjuje.*
- ▶ *V oktobru burja, mraz, januarja sončen čas.*
- ▶ *Vinotoka deževanje, grudna vetrov divjanje.*
- ▶ *Vinotoka velike vode, grudna hudi vetrovi buče.*
- ▶ *Če se zgodaj selijo ptiči, bo huda zima o božiči.*
- ▶ *Ko žerjav na tuje leti, skoraj že zima prihiti.*
- ▶ *Dež, mraz in sneg začuti živina, če nerada pašnik zapusti.*
- ▶ *Če se blizu debela list obleta, dobro letino obeta.*
- ▶ *Če zgodaj listje odpade, sneg kmalu zapade.*
- ▶ *Kadar drevje pozno listje sleče, huda zima bliža se preteče.*
- ▶ *Se nerado listje se zime boji. obleti, vsak*

»Valentin Vodnik je bil prvimi pesniki, ki je svojih in ljudskih vremenu in običajih pri

*Valentin Vodnik
pravi o oktobru*

*Grozdje masti
veseli
vozi pa mošt
bogati*

med našimi zapisal nekaj resnic o nas,« mi je

pripovedoval dedek. »Pokazal je, da je slovenski jezik primeren tudi za umetniško rabo. To ni samo jezik hlapcev in dekel. Prešeren ga je sicer kasneje močno prekosil, vendar je ostalo, da se je v pesmih z opisom kmečkega življenja, opravili na polju in vremenom.

Vremenski obeti v oktobru po dnevih

Sonce

1. oktobra vzide sonce ob 7:00 uri in zaide ob 18:42. uri

30. oktobra vzide sonce ob 6:40. uri in zaide ob 16:51. uri.

Svetli del dneva je dolg 9 ur in 51 minut.

Mravljišče pod

Kucljem kaže, da bo kar nekaj snega to zimo.

Zadnjo nedeljo v oktobru, letos je to 26. oktobra, bomo v skladu z evropsko direktivo pomaknili uro spet nazaj na sončev čas in sicer ob 3. zjutraj.

V času od Mihela do Gala, ljudska zakladnica nima posebnih modrosti

Luna

○ Polna luna bo nastopila 7. oktobra ob 5:47. uri v znamenju Rib.

Vremenski obeti: Močan dež se nam obeta.

☾ Zadnji krajec bo nastopil 13. oktobra ob 20.13. uri v znamenju Dvojčkov.

Vremenski obeti: Lunin krajec nam bo spet prinesel lepo jesensko vreme. Še vedno bo kar toplo in prijetno.

16. oktober Gal

Kakšno bo prihodnje leto?

- ▶ *Če je Gal suhoten, oznanjuje, da ob letu suša pripotuje.*
- ▶ *Topel, veder Gal suho bo poletje dal.*
- ▶ *Gal deževen ali suh, prihodnjega leta ovaduh.*

18. oktober Luka

- ▶ *Luka sneg prikuka.*
- ▶ *Luka repo puka, v roke huka.*
- ▶ *Lukež, repni pukež.*
- ▶ *Vlažen, mrzel Luka, kmalu sneg prikuka.*
- ▶ *Če je vlažen in mrzel Luka, brž repo popuka in osmuka.*
- ▶ *Luka pravi Urši: »Urša, spravi repo, sicer ti jo bom s snegom zabelil.*

● Mlaj bo nastopil 21. oktobra ob 14:25. uri v znamenju Device.

Vremenski obeti: Nadaljevalo se bo pravo lepo jesensko vreme.

21. oktober Urša

Obeti za zimo

- ▶ *Kakor je Urša pričela, tako bo cela zima pela.*
- ▶ *Kakršno vreme Urša prinese, tako se rada jesen in zima obnese.*
- ▶ *Kakor Urše dan je, tako bode zimsko spanje.*
- ▶ *Če je na Urše dan lepo, bo za tri dni dež.*

▶ Če je do Urše lepo, še lene babe nastil' dobijo.

▶ Če z dežnikom Urša pride, zima vlagi ne uide.

Druga jesenska Uršina opravila

▶ Urša v kad repo buša.

▶ Uršula bo repno jamo zasula.

▶ Dan Uršule si zelje z zelnika spravi, da ti ga Simon in Juda ne zapravi.

28. oktober Simon in Juda

▶ Po Simonu in Judi se nam bliža zima tudi.

▶ Simon in Juda se s snegom prebudita.

☾ Prvi krajec bo nastopil 29. oktobra ob 17:21. uri v znamenju Kozoroga.

Vremenski obeti: Za jesenske praznike se nam obeta lepo jesensko vreme.

Še dobro, da so takrat počitnice.

NOVEMBER – Listopad

Stara slovenska imena za ta mesec so še: ednajstnik, poznojesen, meglovec, gnilolist, martinščak, zimšček, vahtnik, mali mesec. Trubar ga je imenoval listognoj.

Ime november je dobil po rimskem številu *novem* – devet, ker je bil po rimskem koledarju to deveti mesec v letu.

V zgornji kulminaciji so ozvezdja Kasiopeja, pegaz in Ribi. V spodnji kulminaciji so Veliki medved in Lovski psi.

Še nekaj modrosti iz ljudske zakladnice

▶ November oznanjuje vreme svečana.

Kaj bo z letino?

- ▶ *Ni prida za kmetije, če mokro zemljo sneg pokrije.*
- ▶ *Listopada zmrzlina, je svečana ne bo.*
 - ▶ *Do vseh svetih grdo, po vseh svetih lepo.*
 - ▶ *Listopada južnina, svečana mrzlo.*

Kakšen mraz bo pozimi

- ▶ *Če hrast še listje obdrži, bo mraz vse zimske dni.*
- ▶ *Če nerado pada listje z dreves, spomladi bo čuda gosenic in mrčesa.*

Bo sneg ostal

- ▶ *Macesen se vedno na kopno obleti.*

(Če sneg zapade v teh dneh, ne bo obstal, če se macesen še ni osul.)

Sonce

1. novembra vzide sonce ob 6:43. uri in zaide ob 16:48. uri

30. novembra vzide sonce ob 7:22. uri in zaide ob 16:19. uri

Svetli del dneva je dolg 9 ur in 36 minut

Spokojno lega jesen v Loge

Vremenski obeti po dnevih novembra

1. november *Vsi sveti*

- ▶ *Vsi svetniki radi prineso kak dan še vreme lepo.*
- ▶ *Ako je na vseh svetnikov lepo vreme, bo prihodnje leto čuda žita in žira.*
- ▶ *Do vseh svetih grdo, po vseh svetih lepo.*

Mraz za vse svete

- ▶ *Mraz na vse svete pomeni lep Martinov dan.*
- ▶ *Vseh svetnikov mraz, o Martinu topel čas.*
- ▶ *Vseh svetnikov mrzel dan, božič bode v sneg vkovan.*

Dež za vse svete

- ▶ *Deževni vsi sveti, pozimi zameti.*
- ▶ *Ako na mrtvih dan dežuje, zamete zima pričakuje.*
- ▶ *Če vse svete namaka, debel sneg nas čaka.*
- ▶ *Če na mrtvih dan deži, vreme po snegu diši.*

2. november *Verne duše*

- ▶ *Če na verne duše deži, vreme po snegu diši.*

○ Ščip bo nastopil 5. novembra ob 14:19. uri v znamenju Ovna.

Vremenski obeti: Nestanovitno, **spremenljivo** vreme se obeta. *Po snegu diši.*

6. november *Lenart*

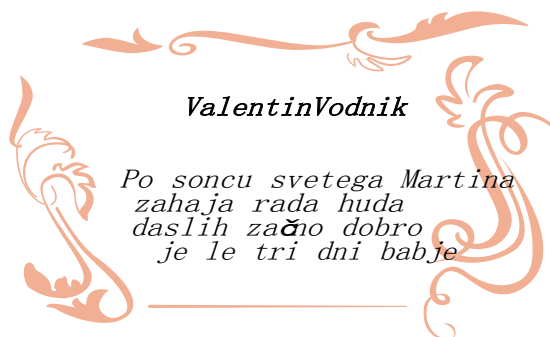
 Napoved snega

- ▶ *Če je na Lenarta grdo, bo do božiča tako.*
- ▶ *Kolikor ima Lenart snega na planini, toliko ga ima božič v dolini.*
- ▶ *Lenart zimo zaklepa.*

Preglejmo zimsko opremo

11. november *Martin*

Martin velja v ljudskem izročilu za zelo pomembnega znanilca vremenskih dogodkov. Naš prvi pesnik, Valentin Vodnik ga je takole opisal v verzih.

Lep Martin kaže ...

- ▶ *Če je na Martina lepo, bo čez tri dni grdo.*
- ▶ *Za soncem Martina pride takoj sneg in zmrzlina, pa čeprav ta dan greje, tri dni se leto šteje.*
- ▶ *Če Martin sonce ima, huda zima prikrevsa.*
- ▶ *Martin lep veliko da zimo, če je pa meglen, slabo zimo dobimo.*
- ▶ *Na Martina če je jasno, bo za tri dni sneg, če oblačno, bo pa še ta dan.* ▶ *Lep Martin, huda zima.*

Če je na Martina dež

- ▶ *Če je na Martina dež, je potem zmrzlina, pozebe ozimina in je tu draginja.*

Če je Martin oblačen

- ▶ *Če Martin oblake preganja, nestanovitno zimo napravlja.*

Če je Martin oblačen ali meglen, pride zima voljna kot jesen.

Oblučno na Martina, nestanovitna, voljna zima.

Če Martin zmrzuje

- ▶ *Če Martin zmrzuje, kmet voljno zimo pričakuje.*

- ▶ Če pred Martinom zmrzuje, je pred božičem povodenj.
- ▶ Če se Martinova gos po ledu plazi, o božiču običajno po blatu gazi.
- ▶ Če je na **Martina** suho, bo dobra letina.
- ▶ Martin naj bo suh, da pozimi raste kruh.
- ▶ Ko pride sveti Martin, torbo na klin (konec paše).

☾ Lunin krajec bo nastopil 12. novembra ob 6:28. uri v znamenju Leva.

Vremenski obeti: Ob burji bo **snežilo**, če pa bo potegnil jug, bo pa deževalo.

19. november *Elizabeta*

- ▶ *Elizabeta na belem konju prijezdi.*

● Mlada luna bo nastopila 20. novembra ob 7:47. uri v znamenju Tehtnice.

Vremenski obeti: Še bo spremenljivo jesensko vreme. Hladno bo.

22. november *Cecilija*

- ▶ *Cecilije grmenje dobre letine znamenje.*
- ▶ *Če Cecilija hudo grmi, dosti pridelka ob leti sledi.*
- ▶ *Če na Cecilijo grmi in treska, bo ob letu žita kot peska.*

23. november *Klemen*

- ▶ *Klemen zaklene, Katarina grušta, Andrej vse s snegom odene.*

24. november *Ivan*

- ▶ *Kakršno vreme na Ivana, tako bo pozimi posebej **svečana**.*

25. november *Katarina*

- ▶ *Sveta Kata, sneg pred vrata.*
- ▶ *Katarine dan ne laže, če po sebi **prosincu** vreme kaže.*

- ▶ *Vreme Katarine tudi prosinca ne mine.*
- ▶ *Če je na Katarine dan mežavo, bo ves prosinec mrščavo.*
- ▶ *Katarina ali kres, če je mrzlo, neti les.*

26. november *Konrad*

- ▶ *Kakršen bo Konrada dan, takšen bode skoraj ves svečan.*

30. november *Andrej*

- ▶ *Andreja sneg z žitom kreg.*
- ▶ *Sneg Andreja naj bo suh, da pozimi raste kruh.*
- ▶ *Sneg Andreja polju ni kaj prida odeja.*
- ▶ *Andreja sneg sto dni leži in žito mori.*
- ▶ *Andreja sneg je železen.*

☾ Prvi krajec bo nastopil 28. novembra ob 7:59. uri v znamenju Vodnarja.

Vremenski obeti: Hladno, deževno vreme se obeta. Mogoča je tudi kakšna snežinka vmes.

ZIMA

Smučine pri Fari vabijo na
plano

Zimski meseci so

December

Januar

Februar

Ljudske modrosti o zimi

- ▶ *Če z rilcem ne rije, pa z repom opleta.*
- ▶ *Zima je bela kot golob, pa volčjih zob.*
- ▶ *Zima in gospoda (oblast) nič ne podarita.* ❄️
- ▶ *Zima, birič in smrt nič ne podarijo.*
- ▶ *Zimska odjuga in fantovska obljava nič ne veljata.*
- ▶ *Pozimi otrokom češnje obljubljam.*

► *Zima rada z repom bije, če dolgo sonce sije.*

Na nebu so v zgornji kulminaciji ozvezdja Kasiopeja, Andromeda, Trikotnik in Kit. V spodnji kulminaciji pa Zmaj in veliki medved. Nad vsemi pa kraljuje veliki lovec Orion, in to skoraj vso noč.

Jesenski napovedovalci Mihael, Martin, Elizabeta, Cecilija, Klemen, Ivan, Katarina in Andrej so zimo lepo opisali.

Od Lucije do božiča so dnevi najkrajši.

December je v ljudskem izročilu praznični mesec. Kot prvi zimski mesec je vreden posebne pozornosti. Vreme tega meseca kaže sliko meseca julija v prihodnjem letu.

DECEMBER – Gruden 2025

Stara slovenska imena za december so: dvanajstnik, ranozimen, kolednjak, veliki božičnik, srežovec, grudnik, veliki božičnik.

Ime december izhaja iz latinske besede »decem« – deset, ker je bil to deseti mesec po rimskem koledarju.

Ljudske modrosti za december sem opisal že na začetku te Pratique, ob pogledu na december 2024.

Obdržal bom le nekaj najbolj imenitnih iz ljudske zakladnice.

Zima se po ljudskem izročilu prične že v adventu (letos 30.11.2025), astronomska pa se začne šele 21. decembra ob 16. uri (glej astronomske podatke za posamezno leto!), ko sonce vstopi v znamenje Kozoroga.

Še nekaj ljudskih izkušenj o začetku zime

► *Prvi teden v adventu huda zima, osem tednov ne odkima (letos od 1.12. 2024, do svečnice 2.2 2025).*

► *Grom in blisk v zimskih kvatrih, huda zima bo pri vratih.*

► *Če se grudna dosti bliska in grmi, drugo leto vetrov dosti buči.*

Vetrovi, viharji

- ▶ *Če ta mesec grmi, prihodnje leto viharje rodi.*

Dobra letina bo ...

- ▶ *Če na zmrzlo zemljo sneg zapade, snopi bodo kakor klade.*

Kakšno bo prihodnje leto

- ▶ *Konec grudna huda zima, veter brije, hudo leto oznanjuje.*

In še ena hudomušna o življenju iz ljudske zakladnice

- ▶ *Dež in veter pred božičem koplje jamo rad mrličem.*

Sonce

1. decembra vzide sonce ob 7:23. uri
in zaide ob 16:18. uri.

30. decembra vzide sonce ob 7:44.
uri in zaide ob 16:25. uri.

Svetli del dneva je dolg 9 ur in
dve minuti.

Za Bloškim hribom se oglašá!

Vremenski obeti po dnevih za december

Luna

4. december *Barbara*

Barbara napove, koliko bo snega v prihajajoči zimi

- ▶ Če je prvi teden v adventu mraz, trajal bo ves zimski čas.
- ▶ Če se vidi na Barbaro strnišče na njivi, se bo videlo celo zimo (ker bo malo snega).

○ Ščip bo nastopil 5. decembra ob 0:14. uri v znamenju Bika.

Vremenski obeti: December se bo začel z lepimi zimskimi dnevi polnimi sonca.

☾ Lunin krajec bo nastopil 11. decembra ob 21:52. uri v znamenju Leva.

Vremenski obeti: Ob burji se bo nadaljevalo zimsko hladno vreme, s sneženjem.

13. december *Lucija*

Napoveduje povprečno vreme po mesecih in s tem tudi, kakšno bo vreme prihodnje leto.

- ▶ *Lucija krati dan, to ve vsak faran.*
- ▶ *Dnevi od Lucije do božičnega dne (od 13. do 25. 12.) vreme vseh v prihodnjem letu napovedo.*

● Mlaj bo nastopil 20. decembra ob 02 :43. uri v znamenju Strelca.

Vremenski obeti: Obrnilo se bo na sever. Zelo hladno bo. Močno bo snežilo. Precej ga bo zapadlo.

21. december **Tomaž**

► *Ta dan sedi vsak mož doma, ne hodi dalje, kot se govna.*

25. december **Božič**

Božični vremenski obeti

► *Kolikor bliže božič mlaja, toliko hujši mraz prihaja.*

► *Polna luna okrog božiča južno nam zima zapriča.*

Veter čez vse leto napove

► *Kakršna sapa vleče na sveti večer, taka bo vlekla vse leto.*

Mokro poletje bo

► *Če na božič dežuje, prihodnje leto moč oznanjuje*

☾ Prvi krajec bo nastopil 27. decembra ob 20:10. uri v znamenju Rib.

Vremenski obeti: Še se bosta menjavala burja in sever in prinašala sneg. Spet bo zapadlo precej snega. Zameti na vesti bodo motili promet.

Stecite po lepi smučini proti Novi vasi

Prispeli smo do zadnjega dneva v tem letu. Potovanje je bilo zanimivo, delovno in veselo. Napeti dogodki po svetu, predvsem na področju politike, so nas, žal, večkrat prestrašili.

Moje želje v novem letu so majhne.

Najprej voščim zdravja vse Vam, bralcem pratike.

Želim si miru doma in v svetu.

Če bo nam še sreča mila, bo prihodnje leto dobro leto.

Dobro leto, 2026 si tudi zaslužimo vsi, kar nas dobrih je ljudi.

Kljub vsem preizkušnjam, ki se nam obetajo, si veselo sezimo v roke in si voščimo:

Zdravo in srečno novo leto 2026.

Mag. Dušan Kaplan

